

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

Nadaljnje sovjetsko letalo je bilo sestreljeno nad južnim delom Finskega zaliva.

Uspešni boji pri Orlu

Berlin, 14. avg. d. K večeršnjemu nemškemu vojnomu poročilu objavljajo dodatno s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da so nemške sile v uspešnih protinapadih na področju mesta Orla potisnile na obeh krilih nazaj neko sovražno skupino. V središču tega odseka, kateremu je veljal nemški napad, je sovražnik trdovratno držal svoje nenavadno ugodne obrambne položaje. Šele potem, ko so bile glavne borbe že končane na obeh krilih, so nemške čete pričele uničevati centralne sovjetske postojanke, ki so bile močno utrjene s podzemskimi bunkerji, mnogimi strelskimi jarki in zavarovane s minskimi polji. Čeprav je sovražnik naperil koncentrični ogenj v bok napadajoče nemške pehote, so nemški vojniki vseeno prodrli sovražniku za hrbet in mu presekali zveze z glavnimi njegovimi silami. Vsi slednji poskusi obkoljenih sovražniških sil, da bi se prebile skozi nemški obroč, so bili preprečeni. Sovjetska skupina, ki je štela približno 600 mož, je bila postopno uničena. Pri tem so nemške čete v naskoku zavzele nad 200 dobro utrjenih lesenih trdnjav, oboroženih z velikim številom strojníc, metalcev min in drugega strelnega orožja.

Čiščenje v zaledju

Berlin, 14. avg. d. Z uradne vojaške strani javljajo, da so bile v četrtke uspešno zaključene velike nemške očistevalne operacije v srednjem odseku vzhodnega bojišča. Operacije, ki so trajale tri tedne, so se raztegle preko prostornega gozdnatega in močvirnatga ozemlja v zaledju srednjega odseka vzhodnega bojišča, kjer so se zadrževale razkropljene sovražnikove partizanske čete. V teku očistevalnih operacij je nemška policija skupaj z varnostnimi oddelki uničila po gozdovih in močvirjih močne skupine partizanov. Sovražnik je izgubil približno 1400 padlih in 400 ujetnikov. Med vojnim plenom je 26 topov, 13 metalcev min, 22 strojníc, mnogo pušk,

Podrobnosti o zmagoviti in uspešni akciji letalskih in pomorskih sil osi

S sredozemski fronte, 13. avg. s. Po nesrečnem izpolnjenju zadnjega poskusa v juniju, ko so Angličani skušali izsiliti prehod skozi Sicilski kanal, je bila angleška admiralića zopet prisiljena poskusiti prehod in se uporabiti to pot ogromno spremstvo, obsegačelo razen bojnih ladij, križark in rušilcev kar 4 nosilke letal. Očitno je torej, da so Angličani zaradi prejšnjih izkušenj prišli do odločitve, da ščitijo svoje ladje predvsem pred letalskimi napadi, ki so bili, kakor kaže zgodovina zadnjih angleških konvojov, vedno na Sredozemskem morju izredno smrtonosni. Toda tudi ta zadnji in obupni poizkus so letalsko-pomorske sile osi preprečile, delujoče v tesnem sodelovanju proti močnim sovražnim skupinam.

Dne 10. avgusta, brž ko so bila odkrita prva kretanja nasprotnika, so bile izvedene vse priprave strateškega in taktičnega značaja, s katerimi je moglo stalno nadzorovati sovražno kretanje s pomočjo intenzivnejšega letalskega izvidništva in skrajne koncentracije ofenzivnih letalskih sredstev. Tako je ob zori dne 11. avg. v vzhodnem Sredozemskem morju nekda naša podmornica izvedla prvi napad in zadela z dvema torpedoma neko nedoločeno sovražno ednico. Kasneje je bila z močnejšim udarcem ladijskega poročnika Rosenbauma potopljena nosilka letal »Eagle«.

Medtem je velika angleška skupina, ki je kljub tej izgubi razpolagala še s 3 nosilkami letal, nadaljevala pot proti vzhodu, razdeljena na več skupin, ki so napredovale v neznanih razdaljah. Na večer, ko so se edince nahajale 38 stopinj severne širine in 4 stopinje vzhodne dolžine, so utrpeli prvo serijo napadov po nemških bombnikih in torpednih letalih, ki so zadela eno nosilko letal s 1000-tonsko bombo, velik parnik pa je bil z bombo v polno zadet, ter so zažgala neko nedoločeno ednico in zadela s torpedom 1 križarko.

Zvečer dne 11. t. m. in v noči na 12. je skušal sovražnik s ponovnimi letalskimi napadi na naša oporišča na kakšen način ovirati našo akcijo ter zmanjšati učinkovitost naših letalskih sil. Kljub temu so ob zori dne 12. avg. naši izvidniki zopet dobili stik s konvojem, ki je bil ob 10. uri celo fotografiran, ko se je nahajal kakih 50 milj severovzhodno od La Galite. Ko je zapustil Gibraltar, je bil konvoj sestavljen iz nad 20 trgovinskih parnikov, katere so spremljale 3 bojne ladje, od teh 2 tipa »Nelson«, 4 nosilke letal (»Eagle«, 1 razreda »Furious«, 1 ameriška razreda »York Town« in četrti končno razreda »Illustrious«), številnih križark, od teh 3 tipa

avtomatskih pištol, kakor tudi obilica varnostne municije.

Angleški tisk o položaju pod Kavkazom

Stockholm, 13. avg. s. Dopolnilnik »Timesa« na vzhodni fronti je v svojem današnjem poročilu javil med drugim:

V odseku Krasnodara in Majkopa je rdeča vojska v precej zapletenem položaju. Mora se še nadalje umikati in organizirati odpor v kavkaških gorah. Kljub obupnemu odporu rdečih so se Nemcem posrečili nekateri prodori in sovjetske postojanke in obrambni oddelki so v veliki nevarnosti, pred katero jih lahko reši samo nujno potrebno ojačenje, ki bi moglo Nemce napasti z boka.

Nemška letala nad Anglijo

Berlin, 14. avg. d. O obsežnem delovanju nemškega letalstva nad Anglijo v sredo poudari javljajo dodatno s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da so okrog 19.30 skupine nemških bojnih letal učinkovito napadle razne za vojno gospodarstvo važne objekte v nekem obalnem mestu južne Anglije. V notranjosti mesta je bilo z bombami pogodenih več skladišč, ki so postala nato žrtev plamenov. Naslednje noč so nemška letala nadaljevala napade na pristaniške naprave v nekem mestu ob Firth of Forthu. Nadalje so nemška letala učinkovito bombardirala letališče južno od tega preliva. Med nadaljnjimi cilji je bilo neko mesto v srednji Angliji, kjer so nemške bombe povzročile več silovitih eksplozij in mnogo velikih požarov. Iste noči so nemška letala sipala bombe na razne vojaške naprave v več obalnih mestih vzhodne Anglije. Tudi tu so bili opaženi učinkoviti direktni zadetki in je bila povzročena velika škoda.

Berlin, 14. avg. d. Nemško letalstvo je preteklo noč nadaljevalo svoje operacije nad angleškim otokom. Kakor javljajo z nemške vojaške strani, so skupine nemških letal uspešno napadle z rušilnimi in zažigalnimi bombami vojaško važne cilje v Norwichu na vzhodni angleški obali. Vsa nemška letala so se nepoškodovano vrnila na svoja oporišča.

»Southampton«, tipa »Dito«, 2 tipa »Aethusa« in 1 tipa »Kairo«, nadalje iz več desetih rušilcev in številnih manjših edinic. Po napadih dne 11. t. m., ko je konvoj utrpel že navedne izgube, so se ladje nekoliko strnile in so nadaljevale pot proti vzhodu.

Po tej zadnji izsleditvi je letalstvo stopilo v celoti v akcijo. Prvi val je bil sestavljen iz bombnikov in strmoglavcev, ki so jih ščitile močne skupine lovcev. Ob 13. uri je drugi val torpednih letal in bombnikov, ki so jih tudi ščitili lovci, ponovil napad. Uspehi teh prvih skupin so bili: torpedna letala so potopila 2 parnika in 1 rušilec ter razen tega zadela 1 bojno ladjo, 3 križarke ali velike rušilce ter 2 parnika. Bombniki so zadeli 1 nosilko letal in 1 križarko ali velik rušilec. V borbi z nasprotnimi lovci, ki so odleteli z nosilk letal, je našim letalom uspelo sestreliti 17 nasprotnih letal. Tretji val napada so izvedla ob 17. uri letala, ki so se dvignila z oporišč v Sardiniji. Napadala letala, ki so jih spremljali lovci, so zadela z bombami 1 parnik ter obstreljevala ponovno številne edince in oslabil njih defenzivno sposobnost.

Zaradi izgub ter ponavljajočih se silnih letalskih napadov je bil sovražni konvoj razkidan in se je pričel razprševati. Nekaj poškodovanih edinc se je obrnilo na svoji poti, dočim so druge, porazdeljene v več skupin, nadaljevale pot proti Sicilskemu kanalu. Tedaj so izvedle četrti napad mešane skupine bombnikov in torpednih letal letalstva Sicilije ob močnem spremstvu številnih lovcev. Pri tem izredno hudim napadu je bil zadet z bombami trgovinski parnik, ki je takoj eksplodiral, zadeti pa je bilo z bombami še 6 nadaljnjih parnikov. Torpedna letala so z dvema ali trem torpedom potopila 1 križarko in poškodovala s torpedi nadaljnja 2 parnika. Spremljajoči lovci so bili vborbi z nasprotnimi letali in so sestrelili 8 od teh.

V teku 12. t. m. je nemško letalstvo učinkovito sodelovalo v akcijah z dvema močnimi napadoma. V prvem napadu so bili s številnimi bombami zadeti 1 križarka in 2 parnika. V drugem napadu so nemška letala potopila 4 parnike ter so z bombami in torpedi poškodovala nadaljnje 4. V celoti je bilo v teku zmagovitega dneva sestreljenih 32 nasprotnih letal. V svojem junaškem ofenzivnem zaletu se 13 naših posadk ni vrnilo na oporišča. Akcija proti maloštevilnim sovražnim edincem, ki skušajo doseči otok Malto, je še v teku. Vodi jo naše letalstvo.

stracije tako razširile, da policija ni mogla več povsod posredovati. V notranjem delu mesta so dijaki ustavili tramvajске zvoze in omnibusje ter ustavili ljudi, da so morali peš nadaljevati svojo pot. Demonstranti so proglasili geslo, da ne sme nobena angleška prometna družba še nadalje kovati kapitala iz zaostalosti indijske dežele. Včeraj proti večeru v Kalkuti skoraj ni bilo več mestnega okraja, kjer bi ne bilo pouličnih borb in demonstracij. Vse trgovine v mestu so bile zaprte. Delavska stavka v tovarni jute in fužnarskih obratih se je še razširila. Že v terek so britanske oblasti izdale proglase, v katerih groze stavkujočim delavcem z represalijami, ako se takoj ne vrnejo na delo.

Tudi iz Bombaja in Poone in Alahabada še vedno prihajajo poročila o neprestanih nemirih. Tudi v tem mestih so bile včeraj množične demonstracije. V Bombaju so bili nemiri v mestnem središču brutalno zatrti, zato pa se čim pogosteje ponavljajo izgrede in predmetstvi. Mnoge ceste in ulice v mestu kakor tudi dovodne poti so zabarikadirane ali razdejane. Brzojavne proge so bile prekinjene. Skoraj vsa severna predmestja Bombaja so bila v pretekli noči brez električnega toka. Britanska poli-

Zaradi praznika nedeljska številka »Jutra« ne bo izšla.

dija je v bojazni, da ni bila v temi napadena, spuščala vso noč svetlobne rakete, da je mogla nadzorovati nevarni teren in preprečiti napade domačinov.

Posebno visoko se je dvignil val odpora v Pooni. Po dosedanjih informacijah, s katerimi razpolagajo v tukajšnjih nacionalističnih krogih, je bilo tamkaj ubitih 127 Indov. Čim več žrtve za zahteva britanskega nasilja, tem bolj raste oločnost indijskega prebivalstva, da se ne ukloni britanski sili. V četrtak so oblasti v Pooni izdale proglas, da bosta policija in vojaštvo brez opozorila streljali na vsakogar, ki bi skušal stopiti v tamkašnje vladno poslopje brez posebnega dovoljenja.

Sanghaj, 14. avg. d. Kakor javljajo iz Delhija, je včeraj prišlo do velikih nemirov tudi v mestu Nagpur. Britanska policija se je proti demonstrantom, ki so skušali poškodovati tamkašnje železniške naprave, poslužila solzljivih bomb. V mestu Secunderabad je razjarjena množica policijo, ki je aretirala 80 demonstrantov, napadla s kamenjem. Tudi v okraju Tenali v centralnem Madrasu je množica nastopila pred tamkašnje železniško postajo. V spopadu s policijo so bili 4 Indii ubiti, 10 pa je bilo ranjenih.

Stockholm, 14. avg. d. Mnogi poročevalci angleških listov so zadnje dni javljali iz Indije, da po vseh znakih sodeč demonstracije indskih nacionalistov upadajo po prvih dneh velikega razmaha. Kakor javlja londonski dopisnik švedskega lista »Goeteborgs Posten«, se je optimizem angleških poročevalcev izkazal kot nezanesljiv. Najnovejša vest, ki prihaja iz London iz Indije, kažejo da so se nemiri prej razširili, kakor pa zmanjšali. Tako javlja bombajski dopisnik londonskega lista »Star«, da se na čelu uporniškega gibanja udeležujejo predvsem indske dijaške organizacije. Ena izmed njih »Bagat« po imenu, snuje z vso naglico posebno tako zvano revolucionarno armado, ki šteje že 100.000 dijakov in katere člani so vsi prisegli, da so pripravljeni umreti za svobodo Indije.

Dopisnik lista »Stockholms Tidningen« javlja iz Londona, da so vsa večja mesta v Indiji danes podobna vojaškim taboriščem. Delo se pričinja ustavljati v vedno več tekstilnih tovarnah in tudi velike obratovalnice ameriške družbe »General Motors« že počivajo. Množičevni požari, ki so jih zaneli množice v raznih uradnih poslopih ter železniških postajah, posebno v New Delhiju, so povzročili za mnogo sto tisočev rupij škode. V New Delhi so dospela močna britanska vojaška ojačenja, ki skušajo skupaj s policijskimi oddelki vzdrževati red v mestu, ki je v obsebnem stanju. Policija in vojaštvo streljata sedaj pogosteje kakor sprva in aretacije dijakov in delavcev se naglo množe.

Italija največja balkanska sila

Zagreb, 13. avg. s. V komentarju o Ducejevem govoru v Goriziji piše »Deutsche Zeitung in Kroatien« med drugim, da Duce ni samo gibalna sila italijanskega življenja, ki določa smotne in obsežnost delovanja svojega naroda, temveč tudi neutrudljivi graditelj imperija in človek, ki bo krepko sodeloval pri ustvarjanju novega reda v Evropi. Kakor so ustanovitelji in pionirji antičnega rimskega imperija z mečem določali meje, ki so nastajale polagoma s širjenjem civilizacije in kulture, tako vnaša Duce svojo veliko osebnost in energijo v svoje železne boje, tja, kjer nova središča sile imperija proizvajajo nove plojde sadove. Po omembi raporta poveljnikov italijanskih Oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji, katerim je Duce dal natančna navodila za bodočnost, povzema list govor v Goriziji in podčrtava, da ne bi imela druga fronta nobenega uspeha niti v Evropi niti kje drugje. List takole zaključuje: »Izbira kraja, ki se nahaja prav na križišču sil osi, za ta govor je zelo značilna in kaže, da je Italija postala največja balkanska sila.«

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti

Blaju Edvardu, pok. Alojza in žive Vozel Frančišku, roj. v Zagorju ob Savi 19. IX. 1921, bivajočemu v Borovcu, v zaporu, obtoženemu:

a) atentata na državno varnost (čl. 2. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941), ker je od nedoločene dobe do 27. maja 1942 izvršil v Dolenji vasi dejanja, ki naj bi zanesla pokol, opustošenje in ropanje na ozemlje države z namenom, da bi ogražal njeno varnost;

b) atentata na nedotakljivost pripadnikov Oboroženih sil (čl. 7. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941), ker je v navedenem času in na navedenem kraju izvršil atentate na življenje pripadnikov Oboroženih sil;

c) atentata na javne naprave (čl. 8. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941), ker je v navedenem času in na navedenem kraju izvršil s terorističnim ozadjem atentate na javne naprave;

d) posesti orožja, streliva in razstrelivnih sredstev (čl. 2. Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941), ker je bil v navedenem času in na navedenem kraju brez dovoljenja pristojne oblasti v posesti strelnega orožja, streliva in razstrelivnih sredstev;

e) prevratnega združevanja (čl. 4. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941), ker je v istem času in na istem kraju pripadal prevratni družbi, ki je imela namen, nasilno spremeniti politični, gospodarski in socialni red v državi;

f) sodelovanja v oboroženi tolpi (čl. 110. k. z. in čl. 16. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941), ker je v istem času in na istem kraju sodeloval v oboroženi tolpi, ustanovljeni z namenom, da vrši zločine proti predstavnikom države.

Iz teh razlogov je sodišče po čl. 4. in 13. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, čl. 483. in 488. kazenskopravnega zakonika in čl. 483. kazenskopravnega zakonika po kazni zločinov po d(e) in f) in ga kot takega obsodilo v dosmrtno ječo, na stroške in vse zakonite posledice, vključno trajne izgube častnih pravic.

Odredilo je enkratno objavo te sodbe v

Visoki komisar uradništvu

Ljubljana, 14. avgusta. Visoki komisar Ljubljanske pokrajine je v vladni palači podal poročilo italijanskim strokovnjakom in uradnikom Visokega komisarjata in drugih podrejenih ustanov. Po otvoritvi sestanka je Visoki komisar odredil pozdrav kralju in Duceju, nakar je proslavil junaštvo naših vojakov ter žrtve padlih, katerim so se poklonili vsi navzoči, ki so stoji poslušali besede Visokega komisarja.

Visoki komisar je najprej opozoril na pomen teh periodičnih sestankov, katerih namen je pojasniti napore in delovanje poedincev in jim dati skupne smernice za delo, nakar je kratko in jasno prikazal splošni položaj pokrajine, poudarjajoč med drugim, da jo delo Oboroženih sil naglo čisti in sicer z nezlomljivo energijo, kakršno je nakazal Duce v svojem govoru v Goriziji.

Ko je še opozoril na naloge, ki jih je

zaupal svojim sodelavcem v teh izrednih časih, in na njihovo koristno sodelovanje pri delu stranke, je Eksc. Grazioli govoril o postopni ureditvi uradov, ki predstavljajo celoto Visokega komisarjata in ki se bodo morali drug za drugim prilagoditi novim potrebam.

Ko je še opozoril na izvršeno delo na raznih področjih, zlasti na sindikalnih in korporacijskem področju, je podal Visoki komisar točne smernice za delovanje v bodoče, da bi se dosegla potrebna birokratska prožnost in večja prožnost v delu, ne da bi zaradi tega ves aparat izgubil na točnosti in na potrebni preudarnosti.

Pred zaključkom sestanka je Eksc. Grazioli izrazil navzočim svoje zadovoljstvo za stvarno sodelovanje in za marljivost poedincev. Sestanek se je zaključil s pozdravom kralju in Cesarju, Duceju in Oboroženim silam.

Sestanek odbora za vzporeditev, prehrano in cene pod vodstvom Visokega komisarja

Ljubljana, 14. avgusta. Pod predsedstvom Visokega komisarja se je v vladni palači sestel odbor za vzporeditev, prehrano, porazdelitev in cene.

Po uvodnih ugotovitvah Eksc. Graziolija o sklepih na prejšnjem sestanku glede načina porazdelitve premoga je bilo proučeno vprašanje proizvodnje, porazdelitve in dohoditve cen drv.

Po poročilu poveljnika kohorte Gozdnice milice, po katerem so spregovorili predstavniki interesiranih ustanov, je Visoki komisar povzel glavne misli koristne razprave ter določil in označil metode, ki naj se uporabijo, in dal navodila za ustrezajoče zakonske ukrepe.

Nato je odbor proučil druga vprašanja na dnevnem redu, in sicer cene opeke, maščob

in urnik trgovin ter organizacijo zbirališč predmetov nujne potrebe na periferiji glavnega mesta.

Dar slovenskega državljana Dopolavoru Fašija

Ljubljana, 14. avgusta

Neki slovenski državljan je iz visokega duha vzajemnosti in hvalečnosti italijanskim in fašističnim oblastem poslal Zveznemu Tajniku znesek 200 lir z namenom, da se pokloni Dopolavoru Fašija.

Beležimo ta simpatični dar, kot znak velike občutljivosti, ki se — mimogrede bodi povedano — vedno bolj razširja in ki je v čast vsemu zdravemu delu prebivalstva.

Gospodarstvo

Viški sadjarji so si nabavili naprave za sušenje in marmelado

V želji, da bi pripomogla, da se za zimo predelajo in posušijo čim večje količine sadja in povrtnine, je podružnica Sadjarstva in vrtnarskega društva na Viču nabavila letos sušilnico za sušenje sadja in povrtnine, kotel za vkuhanje sadne meze ali marmelade, stroj Lanco, s katerim se pločevinaste pušice ali ročke, napolnjene s raznim sadjem ali zelenjavo, neprodušno zapirajo, in večje število pločevinastih pušic za konzerviranje (enolitirskih in polidrolitirskih).

Letošnja sadna letina je razmerno zelo dobra, tako da posamezniki ne bi mogli vse svoje sadje v presnem stanju racionalno izkoristiti. Posebno je mnogo poletnih in jesenskih sort jabolk in hrušk, katere se ne drže dolgo v presnem stanju. Da nam bi v teh časih to sadje ne ostalo neizkoriščeno do jeseni, je najumestnejše, da ga predelamo v razne sadne izdelke ali pa posušimo. Pri sušenju odvajamo sadju le odvečno vodo in ni treba torej nikakršnih dodatkov. Suho sadje je redilnejše in prekuhanu (uporabljeno za kompot) mnogo lažje prebavno kakor presno Suho sadje ima precejšnjo hranilno vrednost, ker ima v zgoščenih oblikah poleg beljakovin in vitaminov tudi do 50% sladkorja, zaradi česar je izvrstna hrana za zdrave ljudi, bolnike in okrevajoče in ima pri nekaterih boleznih, kakor na primer pri skorbutu, celo zdravilno vrednost.

Za sušenje namenjeno sadje pa mora biti zrelo in imeti sladkor, kislino in črsljivo v pravem razmerju. Preveč kislo sadje ne da okusnega izdelka, medtem ko je izdelek iz sladkih jabolk žilav in plehekga okusa. Torej ne velja mišljenje mnogih, da je za sušenje dobro tako sadje, ki se za drugo

ne dá uporabiti. Sadje za sušenje ne sme biti poškodovano, obtočeno in obiteno, kajti iz tega ne dobimo lepega in čistega suhega izdelka; zato je najboljša, če za sušenje vzamemo zrelo in obrano sadje.

Jabolka sušimo neolupljena ali olupljena, cela, v kolesčkih in v krilih. Za cela jabolka pridejo v poštev le drobnejši plodovi, kajti debeli bi potrebovali preveč časa za sušenje. Plodove olupimo z roko ali s posebnimi stroji ter izpahnemo peščice s posebno pripravo ali pa kar z nožem. Krhlje delamo iz olupljenih ali pa tudi neolupljenih jabolk na ta način, da razrežemo jabolka po dolgem z nožem ali s posebnim rezalnikom v 4 do 6 delov. Obnesli so se tudi posebni strojnički, ki režejo jabolka v tanke, enako debele rezine, s čimer se sušenje zelo pospeši.

Da nam jabolka ali hruške, ki so olupljene in razrezane, na zraku ne porjavijo, jih damo takoj, ko so olupljene in razrezane, v lahno osoljeno mrzlo vodo (6 do 8 g kuhinjske soli na en liter vode), v kateri jih pustimo, dokler jih ne spravimo na leso, vendar naj ne ostanejo v slani vodi nad 20 minut, da ne bo v škodo izdelkov.

Hruške sušimo olupljene ali neolupljene, drobne plodove kar cele, debelejšje pa razpolovljene ali zrezane na krhlje. Fin in okusen izdelek dobimo, ako hruške pred sušenjem parimo 15 do 20 minut. Parjenje izvršimo tako, da vzamemo večji lonec ali navaden kotel, v katerega vlijemo nekaj vrele vode ter postavimo vanj v čisti pleteni košari za sušenje pripravljene hruške. Zgoraj pokrijemo košaro z dobro odejo, da more para preveč uhajati. V pari pustimo hruške toliko časa, da se dajo s trijo slamo prebosti. Tako parjene hruške se tudi za 2 do 3 ure prej posuše.

Jabolka in hruške devamo v sušilnico vedno na isto mesto, kjer je največja vročina. S tem dosežemo, da se sadje v pari zmehča in potem hitreje posuši. Koščičasto sadje (češnje in češnje) pa prav obratno: najprej na nizko vročino, pa počasi na večjo, da plodovi ne popokajo in sok ne odteče.

Povprečno traja sušenje v sadnih sušilnicah pri stalni temperaturi 50 do 70° C pri jabolčnih kolesčkih ali naribanih jabolkah 2 do 4 ure, pri jabolčnih krilih 4 do 7 ur, pri celih jabolkih 7 do 10 ur, pri hruševih krilih 7 do 9 ur in pri celih hruškah 12 do 14 ur.

Paziti moramo, da sadja preveč ne posušimo, ker s tem trpita vnanost in kakovost. Preveč posušeno sadje izgubi svo aromo, je slabega okusa in težko prebavno. Celi plodovi in krhlji naj bodo še nekoliko voljni, da se tipljejo kakor radirka. Ako ni vse sadje istočasno suho, preberemo plodove, ki niso dovolj suhi, ter jih damo še za krajšo dobo nazaj v sušilnico.

Suho sadje razgrnemo na kakšen čist, suhem prostoru za 5 do 6 dni ter ga večkrat premešamo, da postane enakomerno. Shranjujemo suho sadje v zabojih, sodih ali pa obešeno v vrečah tako, da pride zrak do njega, vlagaje kje v podstrešju, kjer ni prevelike vlage.

Iz 100 kg presnega sadja dobimo suhega izdelka: pri jabolkih 12 do 15 kg, pri hruškah 15 do 20 kg, pri češnjah 22 do 26 kg, pri češnjah breskav in marelicah 25 do 30 kg, pri olupljenih jabolkih in hruškah pa je izdelek nekaj manjši kakor pri neolupljenih.

Priporočila vredno je tudi shranjevanje (konzerviranje) sadja in drugih živil v pločevinastih pušicah, posebno tam, kjer imajo za zapiranje pušic potreben Lancov stroj, kakor ga ima na primer sadjarska podružnica na Viču. Delo shranjevanja v pločevinastih pušicah je mnogo lažje in prijetnejše kakor v stekleni posodi, ker so neobčutljive in se pri segrevanju ne razbijejo kakor se to večkrat zgodi pri steklenicih.

Konzerviranje sadja in zelenjave v pločevinastih pušicah se v bistvu ne razlikuje od konzerviranja v steklenih posodah. Sadje prav tako zalijemo s sladkorno raztopino, zelenjavo pa s slano vodo kakor v steklenih kozarcih, le da pušice zapremo s strojem Lanco in damo sterilizirati v poljubno posodo, tako da so pušice popolnoma pod vodo v kakršni koli legi.

Novi izgredi v Indiji

Uporniško gibanje se razširja na vsa večja mesta

Sanghaj, 14. avg. d. Nemiri v Indiji so v četrtke zavzeli še večji obseg, čeprav skuša angleška propaganda prikazovati položaj kot manj kritični kakor v prvih dneh izvajanja civilne nepokorščine. Po informacijah tukajšnjih indijskih nacionalističnih krogov sta po Bombaju postali središči uporniškega pokreta Malras in Kalkuta. O nemirih in demonstracijah javljajo tudi iz nekaterih manjših krajev na vzhodni obali. Poročila iz New Delhija javljajo, da je prišlo v Madrasu včeraj ponovno do sporadčnih nemirov, v katere je policija, kakor ugotavljajo uradna indijska poročila, zmerom z uspehom posegla. Uspeh tega poseganja britanske policije je razviden iz velikega števila žrtve. Tako je bilo v Madrasu celo po uradnem poročilu 24 smrtnih žrtve in nad 100 ranjenecv. Ta uspeh britanske policije je Reuterjeva poročevalska agencija naknadno po svoje zmanjšala in razširila po svetu vest, da so bile v Madrasu le štiri osebe ubite, 10 pa ranjenih.

Znatno večjega obsega in resnejšega značaja so bili izgrede indskih množic v Kalkuti. Včerajšnji dan se je tamkaj pričel z veliko demonstracijo dijakov, ki jih je britanska varnostna služba, kakor javlja angleško poročilo, »v najkrajšem času razkropila«. V teku dneva so se potem demon-

Spomini na staro Ljubljano

Pred 70 leti ni bilo v Ljubljani dosti šol, a kar jih je bilo, so za tisto dobo zadostovalne.

Ljudska deška šola na Grabnu ob Cozovi cesti je zrasla pred 70 leti. Prvi ravnatelj je bil Albin Belar, znan kot cerkveni skladatelj; bil je tudi organist v škotski cerkvi. Ljudska deška šola pri Sv. Jakobu je bila v stari rešitvi. Ravnateljica je bila gospa Moosova. Sredi mesta je bila deška ljudska šola v licejskem poslopju; imela je prav slabe, temne prostore v pritličju. Ravnatelj te šole je bil Andrej Praprotnik, ki je spisal tudi nekaj slovenskih knjig. Šola se je pozneje preselila v novo, lepo zgrajeno poslopje na Lendini, kjer je postal ravnatelj Josip Maier, za njim pa Jakob Dimnik. V trnovskem predmestju je bila enorazredna ljudska šola v župnišču. Poučeval je stari učitelj Sušnik, droben možiček, ki je vedno nosil cilindar. V šentpetrskem predmestju je bila prav tako enorazredna v mežariji poleg župnišča. Tu je učil g. Adamič, oče skladatelja Emila; slovel je kot dober vzgojitelj; je pa žal prerano umrl. Dekliška šola je bila tudi v Uršulinskem samostanu na Kongresnem trgu, kjer je bil tudi tatar za internat.

Moško in žensko učiteljske se je preselilo v novo šolsko poslopje ob Resljevi cesti leta 1883. Ravnatelj je bil Blaž Hrovat; priznani dobri profesorji so bili tatar: Linhart, vitez Garibaldi, pesnik Samhaber, ki je preložil Prešerna, katehet Klemenčič in skladatelj Anton Medved, pozneje pa še profesor Orožen ter pesnik Anton Funtek. Moško učiteljske je imelo prej svoje prostore v licejskem poslopju, žensko učiteljske pa v zasebni hiši na Turjaškem trgu.

Srednji šoli sta bili pred 70 leti v Ljubljani samo dve: gimnazija in realka. Obe so obiskovali samo fantje, dekletom se dolgo ni bil dovoljen obisk. Gimnazija je bila nastanjena prav do potresa v starem licejskem poslopju. Ravnatelj je bil dr. Jakob Smodej. Kot profesorji so bili na glas: žakelj za latinščino in grščino, Skubic za iste predmete, Tušek za naravoslovje (bil je tudi pisatelj ter je spisal med drugim »Knjigo o prirodi«), Melzer za zgodovino, Valentin Konšek za naravoslovje, Marn za verouk in slovnost. Konšek je bil doma s Trojan, objavljali je manjše članke v »Laibacher Zeitung«, bil je zelo dobrohoten in dovtipen gospod. Pred 70 leti se je v prvih dveh gimnazijskih razredih ustanovil poseben oddelek za Slovence; tu so poučevali v slovenski verouk, latinščino in naravoslovje. Nekemu učencu je velel Konšek naj mu opiše domačega psa. Fant je povedal vse, kar je znal, nazadnje pa je rekel: »Pes pa tudi steče«. Konšek je brž opomnil: »To moraš natančneje povedati, saj veš, da pes tudi steče, če ga kdo sune v riti!« Učenci so se smejali, Konšek pa še najbolj. — Profesor Marn, znani naš jezikoslovec, je bil velik prijatelj pevecv. Vsako leto je vse pevec-dijake povabil na izlet na Rožnik. Najprej so šli v cerkev, kjer je opravil Marn kot duhovnik mašo, dijaki pa so na koro peli. Po maši je bil zajtrk v gostilni Matije Peršina, kjer so dobili dobro belo kavo in maslen kruh; vse stroške je poravnal Marn. Po zajtrku se je dobri profesor še precej časa razgovarjal z dijaki, potem so pa skupno odšli proti mestu. Na poti je Marn večkrat ustavil dijake, stopil so v krog ter so ubrali kako prav lepo domačo pesem, Marn je pa dirgal. Zadnji tak sestanek je bil vselej prav ob koncu Lattermanovega drevoreda, tam, kjer stoji zdaj operno gledališče. Fantje so zapeli, se poslovlili od priljubljenega profesorja in se razšli. To je pač vsem ostalo v najlepšem spominu.

Realka je že pred 70 leti imela sedem razredov, ki so bili nastanjeni deloma v starem licejskem poslopju, deloma v Mahrovici hiši. Leta 1874. se je preselila v novo šolsko palačo v Vegovi ulici. Direktor dr. Jan Mrhal, rojen v Strahovicih na Moravskem, je učil v višjih treh razredih matematiko. Poučeval je izborno, počasi in premišljeno, dal je za vsako nadaljno uro malo domačo nalogo; bil je strog, a med učenci ni razlikoval ne bogatina ne reveža. — Lenuhe je pa imel hudo na piki in je vsakega ozmerjal po nemško: — »Pojdite v klop, vi siti medvede!« — To je veljalo posebno onim, ki so imeli doma vsega dovolj. — Profesorji so bili za mojih let na realki: Friderik Kriznar za verouk, fin in prijazen gospod. Dr. Josip Binder za zgodovino in nemščino, toda povsem pravičen.

Dr. Harpole:

Nočna sestra

I.

Višja sestra iz nočne službe je šinila kakor netopir na hodnik, ko je zdravnik pravkar hitel mimo dvigala v dvorano moških.

— Dobro večer sestra, je vedro pozdravil. Kaže, da bo mirna noč.

— Bog daj, bog daj, gospod bolnik, je odvrnila nekoliko dvomljivo. V bolnišnici človek pač nikoli ne ve, kaj se utegne priti. To je najbolj čudno.

— Da, da, eno posteljo imam za silo še prosto. Torej je vse v redu, kaj?

Višja sestra pa se ni dala zavesti v optimizem. Pogledala ga je nekoliko mračno.

— Lani nekoč so nam ponoči med 11. in pol 12. uro navozili kar 15 ranjenecv in nobena postelja ni bila prosta. To samo zato, ker so vsi skupaj naenkrat stopili na balkon in se je ta udrl. Hoteli so pomahati svojim gostom, ki so pri njih praznovali rojstni dan.

— To je v en mah vsekakor nekoliko preveč, je smehljaje se potrdil zdravnik. Kdo pa ima danes nadzorstvo pri moških? — Nova sestra, Gilderjeva. Sicer pa ni nova. Bila je prej pri nas, potem je šla in se je hotela omožiti, a se je spet vrnila. Zenin ni bil kaj prida — kakor pač večina moških, je višja sestra ugotovila precej nejevoljno.

Doktor se je obzirno nasmehnil.

— Oh, ta stara krtača, si je mislil in hitel dalje po svoji poti proti polmračni dvorani za moške, medtem ko je višja sestra nadaljevala prekinjeni nadzorstveni obhod. Bela porcelanasta mizna plošča sredi dvorane, ki je čez dan kar sijala, polna šopkov in svetlih kovinskih posod s steri-

Prof. Globočnik je poučeval prosto risanje in modeliranje. Prof. Fran Levec je poučeval v nižjih razredih zgodovino in nemščino, v višjih pa slovenščino; iste predmete je poučeval tudi profesor Rajč. Prof. vitez Stauher je poučeval francoščino in italijanščino, prof. Josip Borghi pa v nižjih razredih nemščino in v vseh razredih italijanščino. Borghi je bil izvrsten učitelj, pri njem so se učenci mnogo naučili. Na realki je bila takrat italijanščina za vse dijake obvezna. Borghi je pazil, da so učenci lepo

in pravilno govorili, priporočal jim je, naj bere one knjige, ki so lahko umiljive za začetnike. Še mlad je umrl, nakar so zemeljske ostanke prepeljali v rojstni kraj Sesano. — Prav čudna ministerialna naredba je bila na realki zastran slovenščine. V spodnjih razredih se je poučevala slovenščina v nemškem jeziku, šele v zgornjih pa v slovenskem jeziku. Imeli smo nemško-slovensko slovnico, ki je bila ob enem berilo. Poučeval je v spodnjih razredih Jaka Hafner iz Škofje Loke, ki je

govoril med poukom po strogi naredbi nemško. Veliko se v teh razredih Slovenci nismo naučili. V zgornjih treh pa je bil pouk slovenščine res tudi slovenski; poučevala sta profesorja Anton Rajč in Fran Levec, odlični slovenski književnik.

Najstrožji profesorji so bili v zgornjih treh razredih: dr. Mrhal, dr. Binder, Andrej Senekovič in B. Knapčič. Učiti smo se morali veliko, toda tudi znali smo kaj.

E Josin

Na višku poletja

kljub dežju ni bila prehladna in tako je živo srebro davi beležilo 13,8° C. Barometer se po malem pada. Zemlja pa je že dovolj napojena in potrebujemo spet lepega vremena za spravilo letine in pa za nadaljnje zorenje vsega, kar se nam dobrega obeta na zemlji in na drevesu.

Na Dolenjskem kopljejo krompir

Novo mesto, sredi avgusta.

Na novomeškem živilskem trgu se je pojavil prvi krompir, ki je letos hitro dozorel. Posebno v peščenih predelih se je izkopavanje krompirja že pričelo. Letos so Dolenjci posadili precej več krompirja kakor druga leta, saj je krompir posebno v današnjih časih najvažnejše živilo Dolenjcev. Letina je doslej kazala v splošnem pravo zadovoljivo, edino žuželke in poljske miši so napravile nekoliko škode. Opozorjamo pri tej priliki, da je prezagledan, nedozorel krompir škodljiv za zdravje.

Ze od nekada je slovel novomeški okraj kot eden najboljših glede krompirja. Medtem ko je bil povprečni donos krompirja na hektar zemlje v vsej ostali Sloveniji 66,7 stota, je znašal v novomeškem okraju kar 88,8 stota. Zato je prebivalstvo že vsa poslednja leta posvečalo največjo skrb posadu krompirja. Od 20.700 ha nje je bilo posajenih 2435 ha s krompirjem in je zavel torej krompir za pšenico in koruzo tretje mesto. Obilnost pa so si mnogo prizadevali, da bi še pospešila sajenje krompirja in predvsem, da bi uvedla čimboljše vrste.

Predele Suhe Krajine, ki je sicer bil glede vseh ostalih živil navezan na uvoz, je pred leti ne samo krnil svoje potrebe s krompirjem, temveč je celo krompir izvažal. Izrodek in slabe letine pa so bile krive, da

je pridelek v tem predelu močno nazadovale. Zato so pričeli v več krajih Suhe Krajine s sortnimi poskusi, ki naj bi pokazali, katere vrste bo predvsem treba tudi uvesti. Dosedanje skušnje so pokazale, da bi vrsti »Ackersgen« in »Jubel« najbolj ustrezali tamkajšnjim prilikam. Zato je bilo priporočeno nekaterim posestnikom, da so naročili in posadili te vrste krompirja, ki so se res tudi dobro obnesle. Tudi v drugih krajih »oneidovce« vidno poča. V Trebnjem, Mirni peči in Ambrusu so že bili izvršeni sortni poskusi, ki so prav dobro uspeli. Izvajajo pa se sedaj ti poskusi tudi v občini Smarjeti in v neposredni bližini Novega mesta, v prihodnjih letih pa bodo nadaljevali s temi poskusi tudi v vseh ostalih krajih sreza.

Še večjo pažnjo posvečajo posamezni odbiri. V Trebnjem in Mirni peči so to uvedli pri večjih posestnikih, da bi mogli nuditi napredaj večje količine selekcioniranega krompirja. Tudi v vseh ostalih krajih okraja so skušali vpeljati individualno selekcijo, ki je v večini primerov že pokazala prav dobre sadove. Zelo mnogo pažnje so kmetijska oblastva posvečala propagandi globokega jesenskega oranja za krompir, uvedbi gnojenja z umetnimi gnojili ter usposobljenju, odnosno osnovanju zadrug za skupno naračanje umetnih gnojil. Isrotako se vrši v največjem možnem obsegu izmenjava semen med posameznimi okolišji.

Vse te mere so pripomogle, da se je sajenje krompirja v novomeškem okraju ne le znatno povečalo, marveč tudi izdatno izboljšalo, kar najzornostje kaže tudi letošnji pridelek. Ob tej priliki pa opozorjamo kmetovalce, da mora biti ob izkopavanju krompirja zemlja izsušena, da lahko spravite vsaj pridelek, ki je edini odporen proti boleznim in bo le tako lahko vzdržal delj časa v shrambah in kletih.

Še o skritem vonju slovenščine

Kakor vse, kar o zadevah našega jezika izide izpod peresa tega odličnega, razgledanega zdravnika, sem z zanimanjem in pozornostjo prečital tudi sestave »Skriti vonj govornice«, ki ga je pripravljal dr. Miro Černič pretekli četrtek objavil v kulturnem pregledu »Jutra«. Nekaj primerov napačne pisanja iz naše vsakdanje rabe, ki jih je v članku nabral, je dobro, preudarno prebrati, drugi pa čitatelju nudijo priložnost plodnega razmisleka o tem, kaj je prav in narobe. Za vodilo si je dr. Černič izbral, bližje se slovenski »brez znanstvenih stop in špekulacij, samo z odprtimi ušesi in očmi«. V praksi pa tako načelo samo do polovice izkaže svoj prav, o čemer nas prepriča tudi nekaj zgledov iz obravnavanega članka.

Ena prvih misli, ki nas mora voditi pri slehernem razbiranju pomena in oblike v govoru in pisavi, bodi pač ta, da besedam nikoli samovoljno ne določamo vsebine. Iz tega sledi nič manj važno naročilo, da različicam, ki se v njih kakšna beseda v govoru javlja, nikoli samovoljno ne podtikajmo različnega pomena. Ne najdeš izlepa greha, ki mu pišeči človek tako pogosto zapade, kakor je takšno samovoljno določanje in omejevanje vsebine in prednosti besed, zlasti če sta ga narava in vzgoja — pa naj se še tako paradoksalno zdi — oblagodarni z ostrejšim sluhom za jezik: takšen človek namreč čuti neodoljivo notranji nagon, vsaki inčini pripisati drugačen smisel, ker se mu logično upira, da bi v govoru in pisavi za en in isti pojem rabil več različnih besed. Romen besede se v otenkih spreminja po času in okolišč, v katerem je izrečena. Če si vojak, ki se je vrnil iz ofenzive, četvar in pa šolarček, ki si gre šibo rezat v ločevje, pripovedujeta vsak o svojem delu in vsak zase rabi besedo nož, se morajo — če se hočejo razumeti med sabo — pač od vsega početka sporazumeti, da nož ni samo pipec, samo krivec ali samo bajonet. Čas in

okolje sta gibljiva elementa, zato se razume, da besedi nikoli ne dajeta končnega, zaključnega pomena. Zvočne spremembe same, ki jih beseda doživlja na svojem potovanju iz narečja v narečje, pa ne morejo imeti odločujočega vpliva na njeno vsebino, razen kolikor se od kraja do kraja ne spreminjajo stvari in predstave o njih.

Kaj naj v tej zvezi rečemo o podmeni, da »napak, napak in napak je troje«? — To je pač samo troje različic, pobranih iz treh različnih narečij slovenskega jezika, troje različic ene in iste besede: napak. Napak je vse, kar je dr. Černič porazdelil med troje posestrim: napak je, kar ni prav, kar je narobe, kar je v škodo ali vsaj ni v korist. Napak je izmed vseh treh različic edina, ki je prešla pravico književne oblike in je tudi v živem govoru v splošni rabi. »Naopak« je vzvodnoštajerski lokalizem, ki so ga nekateri starejši pisci sicer zapisovali, a v občo rabo nikoli ni prešel. (Za »naopak« v pomenu narobe dandanes pišemo in govorimo: napak.) »Napek« pa je zapis po dolenjskem narečju, ki se v slovenskem pismenstvu doslej še ni skušal uveljaviti in se po vsej priliki tudi poslej uveljavil ne bo, ker ni ne povoda ne potrebe za to. (Za »napek« za tisto, kar ni prav, se v slovenskem jeziku namreč že od nekada piše in govori: napak.) Tisti, ki je pred tiskom obliko »napek« v rokopisu dr. Černiča popravil na napak, je torej prav ravnal. V raznih naših narečjih se bodo kajpak še v bodoče rabile vse tri oblike, a v vsakem bo najbrž morala ena zaležiti za vse tri pomene — neprav, narobe, ne v korist — v slovnstvu pa bo za vse tri tudi v bodoče ena sama ostala v veljavi: napak. Naj bi se nam še tolikšna zdelala potreba, da se vse tri vrnejo v življenje, bo napor po vsej priliki ostal zaman — druga oblika nikdar ne bodo živele.

Iz enake samovolje je porojen poziv na razločevanje med »slednji« in »sleherni«.

II.

Tiho je zabrel telefon na hodniku, ko je pravkar stopal mimo kuhinje. Ustavil se je in pristopil k aparatu.

— Tu nočni čuvaj, gospod doktor, pravkar so pripeljali nekega ranjenca. Policija ga je pripeljala. Avtomobilska nesreča. Ali lahko pridete dol?

— Stavim, da bo zdaj še edina prazna postelja zasedena, je zamrmral doktor.

Obrazil se je. Nočna sestra je pravkar prišla k telefonu, da bi zvedela, kaj je novega.

— Menda boš moral pripraviti prazno posteljo, je rekel zdravnik.

— Gotovo, gospod doktor.

Doktor Somers je ranjenca komaj pogledal, ko je že vedel, da je z njim precej hudo. Mož je bil nezavesten, obraz blede in skremžen. Ena roka je bila hudo poškodovana, zlomljena. Zdravnik je poslušal utrip. Žila je naglo bila, morda stotvajsetkrat na minuto. Posebno zdravniško pozornost je zaslužišlo naglo, hropeče dihanje. Oči so bile zaprte, in ko je zdravnik s prstom dvignil trepalnico, je ranjenec nekoliko premaknil glavo.

— Nu, saj še kar gre, si je mislil zdravnik in je posvetil v zenico. Bila je razširjena in se v svetlobi ni skrčila.

— Ta je pa brili, je mrmral zdravnik, se obrnil in rekel polseku: »Ta mora ostati pri nas, gospod stražmojster.«

Policist je nekje na svojem obsežnem životu poiskal beležnico.

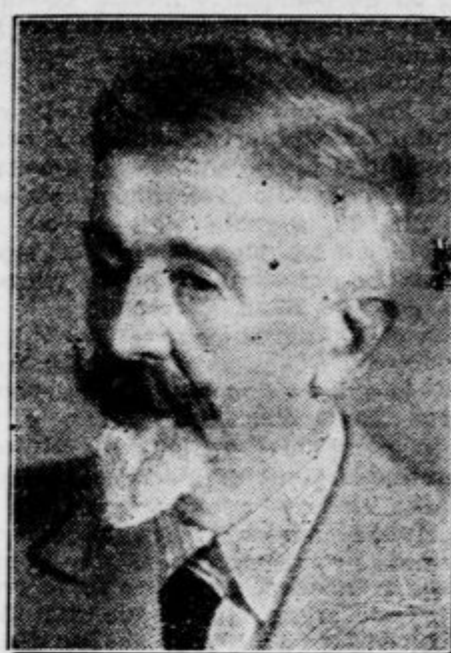
— Ali bi mi hoteli, gospod doktor, povedati kakšna je poškodba in če bo mož umri?

— Ija, zlomljena roka, pretres možganov, najbrž živčni šok. Toda ne verjamem, da bo nočno umrl.

— Hvala lepa. Torej je še kaj izgleda, da si bo opomogel in da ga bomo lahko zaslili? je naglo vprašal stražmojster.

70-letnica uglednega mojstra

70letnico praznuje danes popularni frizerski mojster G. Radivoj Pirc, ki živi zdaj v Ljubljani. Po rodu je iz starinske Kropa, iz znamenite domovine žebjarjev. Njegov oče je bil tovarnar. Od mladih let je bil Radivoj Pirc vnet za frizerstvo, o katerem pravi oči, da je »visok poklic«, saj

je v teku dolgih 56 let, odkar izvršuje frizersko prakso, postregel že številnim odličnim gostom in tudi še danes skrbi za njihovo olepšavo. Kljub precejšnji meri let in kljub mnogim izkušnjam, ki jih je moral prestati v življenju, namreč tudi še danes izvršuje svoj »visoki poklic« na Bleiweisovi (bivši Tyrševi) cesti. Vrlemu možu želimo mnogo zdravih let, zlasti pa še, da bi se mu izpolnile mnoge lepe želje in načrti, ki jih še ima za bodočnost ta zdrava in vesela kroparska korenina.

Češ da slednji pomeni poslednji, sleherni pa vsak. Obliko slednji v pomenu vsak je rabila in rabi cela plejada slovenskih pisateljev od Trubarja do naših dni in tudi Pletersnik jo v tem pomenu navaja na prvem mestu, na drugem mestu pa v pomenu poslednji. Po razvoju utegne biti ta drugi pomen prvoten, ker se z njim krijejo tudi izvedenke (slednjič — nazadnje, slednjokrat — poslednjič), v teku časa pa je raba v živem govoru prenesla vsebinsko težnjo drugam. — Ko smo že pri tem, pa bi bilo vredno opozoriti na neko drugo posebnost, ki jo besedi zadnji in poslednji nosita s seboj, pa jo je površna raba, ki označuje govor mestnega človeka, že skoraj do kraja pozabila. Kakor beseda sleherni ne pomeni samo vsak, temveč prav vsak, tako poslednji ni vsak zadnji, temveč zadnji brez izjeme. Govorimo o zadnjem v mesecu, ker je takšnih zadnjih brez konca in kraja, pa o poslednji sodbi, da s tem označimo sodbo, po kateri prav nobene sodbe ne bo več, in Celjana, s katerim je izumrl celjski grofovski rod.

Za zaključek naj opozorim še na napako, ki se tako pogostokrat javlja v našem tisku in ki jo je zagrešil tudi dr. Černič v svojem članku, ko je zapisal: kdo drugi. Drugi je vrstni števnik in pomeni drugi v vrsti, tisti, ki je za prvim ali med prvim in tretjim, kadar pa imamo kogar koli drugega v mislih, tedaj rabimo besedo v nedoločni obliki, kakor se nedoločno zaimku spodobi. Zato se reče in piše edino pravilno: kdo drug.

L. M.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 15. avgusta: ob 17.: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Cene od 10 lir navzdol. Nedelja, 16. avgusta: ob 17.30: Učiteljica. Izven. Cene od 10 lir navzdol. Ponedeljek, 17. avgusta: zaprto.

V nedeljo 16. t. m. ponovi Drama ob 17.30 Nicodemijevo komedijo »Učiteljica«. V delu je prikazana življenjska usoda podeželske učiteljice. Igrajo: Vl. Skrbinek, Pavle Kovič, Košič, Gorinšek, Kraljeva, Starčeva, Gorinskova. Režija: Jože Kovič. Za predstavno v nedeljo so cene zelo znižane, od 10 lir navzdol.

P. n. gledališko občinstvo opozarjamo, da je predprodaja vstopnic za tekoče dramske predstave tudi v tem času, ko Opera ne uprizarja predstav, v opernem gledališču vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 17. do 19. V Drami so vstopnice v prodaji samo pol ure pred pričetkom predstave.

— Nikakor ne, je odločno rekel zdravnik. Sam ni vedel, ali bo tako ali drugače, toda to mu je bilo jasno, da ne pušči čez noč policista ob postelji, da bi prežal na žrtev in jo pričel zasiljevali, čim bi pokazala prve znake življenja. Ranjenca je predvsem uravnal in prevezal roko, nosilnico so porinili v dvigalo in zdravnik se je popeljal tja gor v moški oddelek. Višja sestra in nočna sestra Gilderjeva sta že stali pripravljeni. Vsakdo je vedel, kak mu je opravke. Sestra sta se postavili na obe strani vzgljaja. Doktor Somers in nočni vratar sta prinesla ranjenca in ga položila na posteljo. Dr. Somers je stal ob nočni sestri, višja sestra pa njemu nasproti. Ta je z žepno svetilko posvetila ranjencu v obraz. Dr. Somers je natančno videl, kako je nočna sestra zadržala vzkril in je opazil, kako je nehoté odstopila za korak, vendar se je takoj spet zagnala. Višja sestra je presenečeno pogledala čez posteljo.

— Držite ranjeno roko, sestra Gilderjeva, je nato velel zdravnik s poudarkom, ki naj bi pomagal nočni sestri premagati nepričakovano razburjenje. Storila je, kakor ji je bilo zapovedano in je kratko pogledala zdravnika, ki je še dostavil: »Poskrbite, da bo mirno in lepo ležal. Čez deset minut se spet vrnem.«

Sestra Gilderjeva je zbrala vse moči. Višja sestra očitno ni ničesar opazila, vsa njena pozornost je bila posvečena ranjencu. Sestra Gilderjeva pa se je zdelo vse tako čudno, k oje tega moža naenkrat videla pred seboj v nezavesti. Silno se je trudila, da bi si ga bila docela izbila iz spomina, in že je mislila, da ji je to uspelo. Zdal pa ji je ušla tako hudo ponagajala. Sestra Gilderjeva se je ustrašila lastnega čustvovanja, ki se je v njej vzbudilo v trenutku, ko je pogledala v obraz človeku, ležečemu pred njo brez pomoči. Najrajši bi bila to drago glavo vzela v svoje naročje in po-

liziranimi obvezami, je bila zdaj brez vsega pestrega okrasja. Namesto cvetja so bile tam kartoteka z bolniškimi listi in s kričuljami temperature. Zelena zasenčena svetilka je razlivala medel sijaj po mizi, na kateri je črnilnik poleg pepelnika čakal naizostvenega zdravnika.

Doktor Somers je tiho šel med dvema vrstama spečih bolnikov po dvorani. Vzburjal ni nikakega šuma, vendar se je bolnik štev. 7 nemirno zganil v smu, nekaj zamrmral in se obrnil. Čisto tiho se je zdravnik vsedel in začel pregledovati zapiske o večerni temperaturi. Lahen šum je zbudil njegovo pozornost. Nočna sestra se je pojavila na koncu dvorane in gledala vanj.

— Oprostite, gospod doktor, nisem vas čula, da ste prišli. Bila sem pri bolniku štev. 12, je rekla z mehkim, polno zvenčim altom, ki je vzbudil še večjo njegovo pozornost. Zdravnik so tako navajeni pristnosti bolniških sester, da jih komaj vidijo in postanejo pozorni kvečjemu na njihov glas.

— Kako pa mu je? je vprašal zdravnik.

— Nu, kje ga pa imamo? Tu je njegov list. Hm! Še vedno 38 stopinj. Ali naj ga pregledam?

Zdravnik in sestra sta šla k postelji, ki je stala v kotu za pregrado. Sestra je priglala svetilko ob postelji in doktor Somers je zdaj lahko opazoval njeno okroglo bradico in blede okrogli mašonski obraz z velikimi rjavimi očmi. Neka misel ga je presnila, katero pa je takoj pregnalo navajeno poklicno zadržanje, kajti tokrat je njegova pozornost morala vendar veljati bolniku v postelji, ne pa lepi ženski, ki se je nagnila čezenj. Rozneje morda...

— Nu, Wilkins, kako je nočno? AH naj pregledam obvezo? Ne, ne! — Wilkins je hotel s tresočimi se rokami seči proti vratu. Pustite, to bo že sestra napravila!

Po pregledu sta se zdravnik in sestra tiho odstranila. Zdravnik je rekel polglasno, ko sta bila spet pri mizi:

— Vsak trenutek lahko začne nevarno krvaveti. Viglajte ste oteklino. Ta se mu zadržava v eno izmed vratnih žil.

Tiho je prikimala. Sestre so vaje takih prizorov. Jemljajo jih bolj ravnodušno kakor zdravniki, kajti njih ne bremeni mučna odgovornost, da bi razmišljale o zdravilnih sredstvih ali o njihovi brezuspešnosti. Namesto tega se lahko popolnoma osredotočajo na to, da izvršujejo svoje naloge in skrbijo, da se vse izvrši natančno po naročilu, ne da bi se pri tem brigale, ali bo kaj uspeha.

— Sestra, prosim vas, pogledjte večkrat, če opazite kak znak krvavitve. Vsake četrte ure, magari. In ne pozabite: vsako četrto uro injekcijo morfija.

Zdaj pregledajo še ostale, je suho dodal in spet jel pregledovati bolniške listke.

— Vi ste nočno prvič v službi, ne? Tu imamo torej predvsem tisti dve štiti žile. Ti sta v redu. Potem laporotomija. Nu, že gre. Bolnik z mehurjem tam v kotu je v redu. Uspavalno sredstvo mu dajte po potrebi še enkrat. Pleuritisa se boljša. Prav tako prostektomija; toda temu dajte rajši le še pilulo za pomirjenje. Drugim gre za silo kar dobro. Tu imate prav čedno družbo, kaj, sestra? Upam, da se nočno ne bo zgodilo nič hudega in da bo prosta postelja ostala prazna.

Vstaj in se si nasmehnil.

— Lahko noč, sestra, je rekel.

— Lahko noč, gospod doktor, je odvrnila prijazno in spet ga je prijetno ganil lepi vzrok njenega glasu.

— Prav za prav čudno, si je rekel, ko je stopil na hodnik. Človek bi sodil, da bi temu dekletu vsakdo, ki bi se vanjo zaljubljal, ostal zvest in bi ji poljubljal roko, pri tem pa pravijo, da...

Kronika

* Pot h grobu slavnega junaka. Iz Rima poročajo: V Tirani so našli sledove, po katerih bi moglo gojiti, kaj leži pokopani albanški narodni junak Skenderbeg. Umrl je 17. januarja 1468 v Alesiju. Njegovi pripadniki so ga pokopali v mestni katedrali. Ker pa so Turki grozili z vdorom, niso pripadniki natančneje označili junakovega groba, ki je tako ostal skozi dolga stoletja pozabljen. Po zanimivem naključju je zdaj uspelo italijanskim arheologom, da odkrijejo grob albansega narodnega junaka.

* Pred otvoritvijo veronskega sadnega sejma. Dne 22. avgusta bo v Veroni slovesno otvorjen IX. nacionalni sadni sejem. Slovesnost bo izvršil minister za poljedelstvo in gozdarstvo Eksk. Pareschi.

* Hlmen. V Zagrebu sta se dne 6. t. m. v cerkvi Sv. Roka poročila g. inž. Adolf Brumat in gđ. Edica Stritarjeva, oba iz Ljubljane. Zastopnika priča sta bila g. inž. Kalan in g. inž. Meško. Iskreno čestitamo!

* Rumunski živež za gladujočo Soluno. Rumunska vlada je odobrila izvoz 100 ton raznih živil, namenjenih za brezplačno razdelitev med siromašno prebivalstvo Soluna.

* Tisoč francoskih ujetnikov se je vrnilo domov. Tisoč francoskih vojnih ujetnikov, ki so bili doslej na delu v Vzhodni Prusiji, se je v noči na ponedeljek pripeljalo na obmejno postajo v bližini Aachena, odkoder so se vrnilo domov. To je bila prva skupina francoskih ujetnikov, ki so se vrnil v Francijo po posebnem nemško-francoskem dogovoru, sklenjenem kljub temu, da vojna še traja. Dogovor je bil dosežen v prizadevanju za zblizanje med Nemčijo in Francijo in določa, da se vrne v Francijo znaten del francoskih ujetnikov, namesto njih pa pridejo v Nemčijo civilni delavci, ki se prostovoljno javijo na delo.

* Letoviška sezona se zaključuje 31. avgusta. Pristojna oblastva so odredila, da se letna sezona v tujem prometu, ki se je začela 15. junija in je kljub vojnim razmeram v redu potekala, zaključuje dne 31. avgusta. Tega dne morajo hoteli, penzionisti in sorodni obrati v kopaliških in letoviških okrajih, ki so odprti samo čez poletje, zaključiti svoje obratovanje. Osebe, ki bodo po 1. septembru zaradi zdravljenja prišle v razna zdravilišča, morajo krajavnim občinskim oblastvom predložiti zdravniška priporočila, potrjena od pristojnega uradnega zdravnika.

* Resni ukrepi proti potnikom, ki odmetujejo predmete iz vagonov. Zaradi obžalovanja vredne navade nekaterih potnikov, da skozi okna drevnih vlakov odmetujejo razne trde predmete, zlasti steklenice in podobno posodo, v katerem jemljejo popotno brašno s seboj, pa ga potem izpraznijo, so se že nekajkrat pripetile hude nesreče. Ta grda razvada je zahtevala že tudi nekaj smrtnih žrtev med ljudmi, ki se službeno mude vzdolž železniških prog. Pristojna oblastva vnovič naslavljajo na potujoče občinstvo resen opomin, naj opusti to nevarno razvado. V vsakem primeru bodo v bodoče krivici klicani na odgovor in kaznovani po kazenskem zakoniku.

* Pri naš nali, na Spanskem pa vročina. In naša, iz kraja La Adrada pri Avili na Spanskem poročajo o silovitih požarih, ki je uničil velike borove gozdove v okolici.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 15. AVGUSTA 1942-XX

Ob 7.0: Operetna glasba, 8.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 11.00: Prenos pete mase iz bazilike Presvete Oznanijske v Firenci. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila v slovenskem. 12.45: Koncert mezosopranske Vilde Rudolfove. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenskem. 13.20: Lepe pesmi od večera in danes (orkester vodi dirigent Angelini). 14.00: Poročila v italijanskem. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Stjepanec. 14.30: Poročila v slovenskem. 15.00: Pokrajinski vestnik. 17.00: Kofol Franjo: Domača uporaba sadja (predavanje v slovenskem). 17.10: Nove plošče Cetra. 17.55: G. Habjan: Poškodbe, ki zadenejo živčevje (gospodinjstvo predavanje v slovenskem). 19.30: Poročila v slovenskem. 19.45: Komorna glasba, 20.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenskem. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Lirična prirediteljska družba EIAR: Valkirija, besedilo in glasba Richarda Wagnerja; orkester in zbor vodi dirigent Armando La Rosa Parodi. V odmorih: Predavanje v slovenskem (21.50 pribl.), poročila v italijanskem (23.05 pribl.).

Ljubila blesta usta, Prešinila jo je misel, da bi bila to lahko mirno storila, toda kako bi jo bila pač pogledala višja sestra! Sama misel, da bi preizkušena bolnišnica sestra ravnila kakor junakinja v kakem omlednem dekliškem romanu, je vzbudila v njej nezadržano željo, da bi se histerično zasmejala. Toda zagrizeno si je rekla: »Zdaj se drži, ljuba Joyce! Tu gre za človeško življenje, ne pa za svidenje s svojim dragim.«

Bolnik v sosedni postelji, ki so mu nedavno vzeli slepiča, se je zaradi šuma zbudil.

— Sestra, sestra, je šepetal. pogledala je k njemu in ga vprašala: »Kaj je z vami Turner?«

— Blazinica mi je zdrnila na tla, je jokajoče odvrnil.

Pobrala mu jo je in mu jo priravnala. Takoj nato je spet zaspal. Čudno, kako vsakdo misli le nase. Ta ne ve nič o svojem novem sosedu. In če bi tudi kaj vedel, bi mu bilo vseeno. On ne misli na nič drugega, kakor na svojo blazinico, prav tako kakor dojenček, ki vpije po steklenički, najsi je hiša v plamenih.

Medtem je višja sestra uredila ranjenčev posteljo in je podprla zlomljeno roko s peščenimi vrečicami.

— Mislim, da bo doktorju Somersu dovolj. Operacijske dvoranе menda nočoj ne bo potreboval, je rekla višja sestra samodopadljivo.

Bliskovito se je v nočni sestri zdramila bojazen.

— Kako mislite, višja sestra? je zasopala. Menite, da nima nobene notranje poškodbe.

Višja sestra jo je prizadeta pogledala nekoliko strogo.

— Tega ne vem. Pri takem pretresu ni nikoli moglo kaj reči. Lahko ima počeno

Kakor sodijo, je požar, ki je napravil okrog 300.000 pezet škodo, nastal zaradi silne suše, ki je vladala zadnji čas. Gasilci, ki so jim pomagali oddeleki vojaštva in domače prebivalstvo, so se 11 ur pošteno trudili, preden so ogenj omejili, čez čas pa so se zublji vnovič razbesneli, da so gasilci imeli še 7 ur trdega dela. — Ves zadnji čas vlada na Spanskem izredno huda vročina in suša je mnoge pokrajine hudo prizadela. Na Calatayndskem polju že mesec dni ni padla niti kapljica dežja in vode so se povsem izsušile. Če suša ne bo pustila, so Spanci za letino resno v skrbeh.

* Dve nesreči. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 12 letnega kočarjevega sina Janeza Miklavža, ki ga je nekdo v igri s šipo udaril po levem očesu, da utegne oslepeti. Iz Sodražice pa je moral v bolnišnico 44 letni delavec Franc Perovšek, ki mu je pri delu v gozdu padel hlood na desno nogo in mu jo zlomil.

IZ LJUBLJANE

u— Trg pred praznikom. Kljub slabemu vremenu je bilo v petek zjutraj na trgu nadvse živahno. Domače zelenjadnice so pripeljale zvrhane vozičke vsakovrstne zelenjave, po kateri pa je bilo tudi mnogo povpraševanja. Gospodinje so nakupovale zlasti zelje, ohrovt, cvetoča, kumare, korenje in špinado. Po daljšem presledku je eka kmetica pripeljala tudi dve večji posodi kislega zelja, ki je bilo takoj razprodano. Na ponudbo je bilo tudi nekaj domačih jabolok. — Prodajalke s semeni so zdaj prejemali na prostor za stolnico, na katerem so bili prej prodajalci mlečnih izdelkov.

u— Razdeljevanje drv je mestni preskrbovalni urad, kakor javljajo z magistrata, moral ustaviti, ker je bil za nakaznice tako velik naval, da so vsa drva oddana. Zato bodo sedaj drva na mestni pristavi dobili samo tisti, ki imajo nakaznice. V ponedeljek in torek 17. in 18. t. m. naj torej interesi za drva ne hodijo v šolo na Graben po nakaznice, ker jih za zdaj nikoje več ne more dobiti. Ker se je Nj. Ekselencija Visoki Komisar sam zavezal za čim najbolj ugodno rešitev tega vprašanja, upravičeno upamo, da bo mestni preskrbovalni urad v kratkem spet dobil večjo količino drv za ljubljansko prebivalstvo. Za ta primer je pa mestni preskrbovalni urad že tudi poskrbel za tako razdeljevanje nakaznic, da ne bo več gneče in čakanja. Vse bo seveda o pravem času javljeno. Prebivalstvo naj mirno potrpi in naj se nikakor ne vznemirja, saj nam jamči najnovjša Dujeva odločitev o preskrbi z drvi in premogetom, da bo s potrebnim kurivom gotovo preskrbljena tudi Ljubljana.

u— Pokončavanje vrabecev priporoča ljubljanski magistrat, ker delajo škodo po vrbovih, sadovnjakih in na poljih. Podrobnjša navodila je objavil »Slovenski Narod« v četrtke. Vrabece lahko pokončujemo na več načinov, ki so vsi preprosti in poceni: razdiranjem gnezdi, po valnicah, namenjenih pticam-pevkam, kjer pa se radi naselijo vrabe; dalje lahko vrabece privabimo s posebnimi valnicami, pozimi pa, če odpremo skedenj ali hlev ter po tleh na tresemo zrna, naglo zapremo vrata in ujetje vrabece pokončamo. Ujeti se dajo tudi pod reto ali rešetjo, lahko pa tudi sami napravimo posebne lovlinice. Da vrabece ne lomijo cvetnega popja na sadnem drevju, moremo oškropiti drevje že zgodaj pomladi s keškim drevsnim karbolinejem. Nikdar pa vrabece ne smemo zastrupljati ali loviti v mreže, ker bi hkrati uničevali tudi koristne pevice. Streljati smejo vrabece samo lovci. Dopis z magistrata končuje z ugotovitvijo, da se vrabece tako naglo množe, da lahko postanejo nevarni za vrtnarstvo in kmetijstvo. Nekateri jih uživajo kot poslastico, zlasti na jesen, ko so vrabece precej debeli.

u— Popravni izpiti na II. državni mešani meščanski šoli v Ljubljani, Zg. šiška. Učenci, ki imajo popravne izpite, naj vložijo svoje prošnje v času od 16. do 21. avgusta t. l. in sicer oni, ki so na tej strani varnostne meje pri ge. strok. učitelju Heleni Kehlharjevi nasproti gasilnega doma od 10. do 12. dopoldan; učenci, ki so onstran meje, naj vlagajo prošnje v župnišču v istem času. Prošnja mora biti kolkovana s 4 lrami, za vsak predmet pa je treba priložiti še po en kolek za 4 lire. Kdaj in kje se bodo vršili popravni izpiti, bo posebej objavljeno. — Upraviteljstvo.

u— Tri nezgode. Na kirurški oddelek so pripeljali 9 letnega tapetnikovega sina Stanislava Korošca iz Ljubljane, ki si je pri padcu zlomil levo roko. 20 letno vezišjo Leopoldino Pilickovo z Rudnika, ki

ji je padel hlood na glavo, in 50 letno sejmario Marijo Zupanovo iz Ljubljane, ki je na cesti padla in si zlomila desno nogo.

u— Zdravniška dežurna služba. Od sobote od 8. zjutraj do nedelje do 8. zjutraj bo opravljala zdravniško dežurno službo ga. dr. Jožica Žitko, Pleteršnikova ul. 13. Od nedelje zjutraj do ponedeljka do 8. bo opravljala dežurno zdravniško službo mestni višji zdravnik dr. Marjan Ahčin, Korytkova ulica 18.

u— Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Vpis v tečaj, kjer poučujejo gimnazijski profesorji vse predmete trikrat po dve uri na teden po novih predpisih, traja še nekaj dni. Učnina nizka. Informacije in vpisi pri vodstvu učnih tečajev Zrinskih c. 7/II dnevno od 8.—12.

u— Za dijake in ostale srednjih, strokovnih, meščanskih in ostalih šol prične v torek 18. avgusta posebni enomesecni strojeplni tečaj. Pouk po najuspešnejši desetprstni metodi Uspeh zajamčen. Največja moderna strojeplnica. 60 pisalnih strojev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Kristofor« učni zavod. Domobranska cesta 15.

u— Popravni izpiti. Strokovni pouk za vse srednjšolce. V posebnih tečajih poučujejo profesorji vsak predmet trikrat po dve uri na teden. Učnina nizka. Pri rednem posvečanju in marljivem sodelovanju uspeh zajamčen. Ne odlašajte, vpišite se takoj na Poljanski gimnaziji, zdaj Lichtenurnov zavod, dnevno od 8.—12.

u— Strojeplni in stenografski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani. Kongresni trg 2. Dopoldanski in večerni. (Posebni dijaški tečaji.) Prijave in pojasnila dnevno od 9. do 11. dopoldne v pisarni zavoda.

u— Šivilje vjdno vabimo na sestanek, ki bo v nedeljo, dne 16. avgusta, ob 10. dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi, I. nadstropje, soba št. 5. Na dnevnem redu sestanka je razgovor o aktualnih vprašanjih iz te stroke. Pokrajinski sindikat delojemalcev oblaščilne stroke — Skupina šivilj.

u— Na današnji praznik so trafike zaprte. Dežurno službo ima skupina III.

u— Zlata zapetna damska ura znamke Zenith je bila pozabljena na Ljubljanskem športnem klubu. Pošten najditelj naj jo odda proti primerni nagradi v upravi Jutra.

Z Gorenjskega

Zenski pevski krožek v Kranju je ustanovila voditeljica ženske skupine Nessmanova. Za pevovodkinjo je bila postavljena Greta Tačkova. Pevska skupina šteje približno 50 članov.

Uradni obisk na Golniku. V spremstvu kranjskega okrožnega vodje se je t. dni pripeljal na Golnik državni uradni vodja propagandnega oddelka dr. Lapper, ki si je zadnje čase ogledal več gorenjskih krajev. V imenu stranke je izročil ranjenecem razna darila, zlasti knjige in cigarete.

Poroča. V Pilberku sta se poročila vojak Ivan Gostenčin in Ivana Kočivnikova. Pripravili so jima svečano svatovanje.

V Meziško dolino so se pripeljale nekatere članice nemškega državnega ženskega vodstva. Vodila sta jih koroška deželna ženska voditeljica Mitterwalnerjeva in vodja koroškega obojnega urada major Maier-Kabisch. Ženske so pohvalile okusno urejene prostore ženskega urada v Mezič in dosedanje delo krajevne voditeljice Werhounigove.

Prepovedana napolnina za sobe. Ker so tujsko-prometna oblastva dognala, da posamezni hotelski portirji oddajajo sobe samo se proti napolnini, je bilo objavljeno, da bodo odslej vsi taki primeri kaznovani. Imena takih portirjev bo objavila nemška delavska fronta.

Komorni koncert celovškega konservatorija je bil prireditelj tudi v Volšperku. Izvajana so bila sama izbrana dela nemških klasikov. Obenem je vodja turnee dr. Wolfgang Medved iz Celovca priredil z domačini

Naš novi roman!

Z današnjim dnem prične izhajati v »Jutru« nov, izredno napet in oblikovno odličen roman

OTOK BISEROV

čigar dejanje se vrši na samotnem otočku sredi Pacifika.

Pisec romana H. DE VERE STAC-POOLE je izvrsten poznavalec Tibega morja, njegovih dežel in ljudi. Njegovo delo bo zanimalo naše čitatelje zlasti zdaj, ko se razvijajo na tem prizorišču svetovnozgodovinski dogodki.

— V ostalem, sestra, saj vi se imenujete Joyce?

— Da, je odgovorila tiho.

Tisti trenutke je nekdo zaklical iz drugega kota dvorane:

— Sestra, sestra!

Oba sta hitela tja. Bil je tisti nesrečen z rakom, ležeč tam v kotu.

— Gospod doktor, umri bom, je rekel s slabim glasom.

Ze na prvi pogled je bilo očitno, da je obveza prepolna s krvjo. Kri je tekla čez blazino. Tudi bolnikove roke, s katerimi se je otipaval, so bile okrvavljene.

— Brž nov ovaj, je hlastno velel zdravnik in je odstranil krvavo prevezo. Z vajenim očesom je sprevidel, da teče kri iz žile tik pod kožo.

— To je gotovo vratna žila, je rekel. Storite brzi!

Nočna sestra je bila spet vsa prisebna. To ni bila več ljubica mladenka. Bila je avtomat, ki je krotila čas v njegovem nezadržnem teku. Odrčela je kapsulo in podala zdravniku polno pest lečila. Zdravnik je hlastno zamašil rano in uvrstil tampon s svežo obvezo.

— To je kri iz žile. Upam, da jo ustavim, je rekel zdravnik, ko je nekaj časa motril, ali se bo obveza nanovo pordečala.

— Prava sreča, da sva bila oba tu, je nadaljeval. Bojim se, sestra, da boste morali vso noč paziti nanj. Nezvestnega ranjenca lahko zaenkrat prepustite samega sebi.

Kakor po naključju se je z roko dotaknil njenega ramena.

— Za nezvestnega vam ni treba biti v skrbeh, sestra, ta si že opomore!

III.

Toda nezvestni se v 24 urah ni ovestil. Nasprotno, še slabel je in ga so morali zapisati v spisek smrtno nevarno poškodovanih.

Mestna uprava za koristi vseh slojev

Ljubljana, 14. avgusta

Tiskovni urad mestnega poglavarstva sporoča:

Stranke, ki ob vseh sprejemnih dnevih polnojo čakalnico župana, generala Leona Rupnika, in podžupana comm. dr. Tranchida Salvatorja, ugičajo, kako si oba gospoda moreta razdeliti čas, da sploh lahko posežeta še po kakem drugem delu, ko jima že vse neštete prošnje iz najrazličnejših stanov nalagajo toliko večkrat prav težkih nalog. Vendar pa občani s priznanjem opažajo, da tudi najbolj zamotana komunalna vprašanja prav nič ne zastajajo ter se vsi problemi mestne uprave rešujejo s čim večjo pospešenostjo.

Vse popoldnevne minulega tedna sta župan in podžupan porabila za dolge konference z načelniki oddelkov ter šefi uradov in podjetij. Po natančnih poročilih in iniciativnih predlogih so bila temeljita posvetovanja, ki bodo njih sklepe občani mesta Ljubljane kmalu občutili s priznanjem, da skrb mestne uprave za vse sloje prebivalstva navzlic težkim časom ni prav nič odjenjala, temveč se je zaradi vedno večjih težkih nalog še znatno povečala. Za splošno koristno uresničenje vseh prizadevanj občinske uprave je pa seveda treba resnega dela in težkih naporov po-

koncert ljudskega petja, pri katerem je sodelovalo staro in mlado.

Nesreče. Delavec Franc Cvarnik je v okolici Volšperke vozil krompir. Na klanecu je srečal drugega voznika. Prišel je med oba voza, ki sta ga močno stisnila in hudo poškodovala. Pripeljali so ga v bolnišnico. Blizu tam se je pri podiranju drevoja nevarno poškodoval gozdni delavec Rudolf Diex. Drevo je padlo nanj in mu je počila lobanja. 8-letni Janko Potočnik iz Penka je pa padel na kozolcu, si zlomil nosno kost in si nevarno poškodoval levo oko.

Iz Spodnje Štajerske

Okrožni dan za mariborski okraj. Po okrožnih zborovanjih v Ljutomeru in Trbovljah bo prirejen okrožni dan tudi za mariborski podeželski okraj in sicer je zborovanje sklicano za danes in jutri v Slovensko Uradno. Zborali se bodo vsi voditelji in uradni vodje Heimabundu iz okrožja Maribor-podeželje. Dobili bodo obširna navodila za nadaljnje naloge.

350 mladih Dunajčank je pomagalo v času živte na Spodnjem štajerskem. Včeraj so se vsa ta dekleta zbrala v Mariboru, kjer jim je za slovo izpregovoril zvezni vodja Franz Steindl, štajerski dnevniki obširne poročajo, kaj vse so Dunajčanke delale na Spodnjem štajerskem. V skupinah po 7 do 10 so bile dodeljene v 45 spodnjestajerskih krajev. Vse so izšolane mladinske voditeljice. Pomagale so pri raznovrstnem delu, v prostem času pa so predavale o narodno-socialistični državi in učile ljudi nemških pesmi. Prirejale so vaskve večere s petjem in igrami ter sportne vežbe. Zlasti so se posvečale mladini, da jo upeljujejo v nemški krog.

Nadaljnja zborovanja v celjskem okrožju je sklical okrožni vodja Dorfmeister v Rogatecu, v Rogški Slatini, na Medvedjem selu, v Podčetrtku in Zsumu. Štajerski dnevniki pravijo, da so tisoči poslušali okrožnega vodjo, ki je pozival ljudi k sodelovanju v Heimabundu in v borbo proti komunizmu.

Jesenske dirke. Štajersko dirkalno društvo je po letošnjih uspehih dirkah sklenilo, da priredi tudi jesenske dirke. In sicer bodo proti koncu septembra najprej dirke na Cenu pri Ljutomeru, nato pa bodo trije dirkalni dnevi v Gradcu. Glede na splošne omejitve bodo tokrat dirkali samo konji štajerskih rejcev, je pa pričakovati, da bodo nastopili odlični konji in da bodo doseženi lepi uspehi.

Novi grobovi. V Mariboru je umrl 4. t. m. po kratkem trpljenju upokojeni stotnik Adolf Vodopivec, ki je svojčas služil pri mariborskem polku. Nadalje sta umrla 66 letni viničar Rudolf Črepinkov v bolnišnici ter 79 letna zasebnica Marija Verškova v Grajski ulici v Mariboru.

O sportu trbovlskih rudarjev poročajo štajerski listi: Rudarji imajo svoje nogometno društvo, ki je zabeležilo že lepe uspehe. Preteklo nedeljo so se pomerili z Westnovimi nogometaši iz Celja. Po lepi igri so rudarji zmagali 6:1. V predgri se je poizkusil naraščaj trbovlskega vzhođa in zapada. Vzhodniki so zmagali s 3:2.

V Velenju so se poročili: Alojz Kranjc in Pavla Kranjčeva ter Franc Mravljak in Marija Sotlerjeva. V velenjski okolici je umrla 82 letna vdova Ana Hudalesova, na Paki pa 16 letna Pepca Ostirjeva.

sebo s strani vsega mestnega uslužbenstva, na drugi strani pa tudi podpore in dobre volje vsega prebivalstva za sodelovanje z mestno upravo.

Tako župan kot podžupan sta se na posvetovanjih prepričala, da predstojniki uradov in mestnih podjetij opravljajo svojo službo s tenkovestnostjo in s smislom za odgovornost. Ugotovila sta, da je mestno uslužbenstvo upoštevalo županovo okrožnico z dne 17. junija, naj bi tako predstojniki kakor tudi vsi drugi uslužbenici delali vedno z bistroumno iniciativno in s posebnim zanimanjem za dosego visokih ciljev, ki so jih je stavila sedanja mestna uprava. Po tej ugotovitvi je župan, general Leon Rupnik, izrazil vsem vodjem uradov in podžupanovo veliko zadovoljstvo nad tem poskusom skupnega delovanja, ki bo pokazalo še očitnejše rezultate pri naslednjih sestankih, kaj bodo med upravo in uslužbenstvom gibanja ustvarili vsej občini plodonosno sodelovanje.

Ljubljanski občani in sploh vse prebivalstvo našega mesta naj pa še nadalje prihaja s takim zaupanjem na magistrat, kakor doslej prihaja vsak dan, vedno priznajo sprejeto in vedno tudi s takim uspehom, kakršen je pri najboljši volji sploh mogoč.

Nezgode. V neki mariborski industriji je padel 40 letni delavec Štefan Sluga z lestve in se je nevarno poškodoval na glavi. 34 letni delavec Jožef Weimüller, doma iz Wildona, se je prav tako ponesrečil v nekem mariborskem podjetju, polomil se je po nogah. Pri Mariboru je padla 44 letna Alojzija Tručova in se nevarno polomila. 32 letni tekstilni delavci Ani Frasovi so se pokazali znaki nevarnega zastrupljanja. Poškodovanci so bili pripeljeni v mariborsko bolnišnico.

Iz Hrvatske

Nagradni natečaj za najboljšo hrvatsko rodoljubno pesem. Uredništvo ustaškega časopisa »Večbita« je razpisalo nagradni natečaj za najboljšo hrvatsko rodoljubno pesem. Podeljene bodo tri nagrade v zneskih 2000, 1000 in 500 kun. Rok natečaja potoče 31. avgusta. Med pogoji se navaja, da mora vsebina pesmi obravnavati dogodke iz borbe ustavev za hrvatsko narodno svobodo in državno nezavisnost, pesem pa mora biti zložena v pravilnem osmercu, desetercu ali dvanajstercu z rimami.

Velik uspeh razstave »Kako slikarji doživljajo vojno«. Razstava nemških in hrvatskih slikarjev, ki je bila pod tem geslom otvorena 22. julija v Strossmayerjevi galeriji v Zagrebu, je dosegla prav lep uspeh. Razstavo je doslej obiskalo okrog 20.000 oseb, ki so darovale hrvatskemu Rdečemu križu 30.000 kun.

Arheološko raziskovanje Travnika. V Zagreb je prišel ravnatelj hrvatskih državnih muzejev dr. Jozo Petrović iz Sarajeva, da prosvetnemu ministru poroča o najnovjših raziskovanjih, ki jih je sarajevski muzej opravil v Travniku in v okolici. Prof. Hamdija Kreševljaković, član komisije, ki je delala na terenu, dovršuje obsežno razpravo o vezirskem mestu Travniku.

Sisak za siromašno deco. V Sisak je prispele okrog 3000 nepreskrbljenih in zapuščenih otrok iz krajev okrog Kozare planine, Bosanske Gradiške in okolice, ki so bili očističeni partizanskih tolp. Otroci so pripeli v obžalovanja vrednem stanju, med njimi je bilo tudi okrog 200 dojenčkov. Za njihovo nastanitev in prehrano je poskrbel hrvatski Rdeči križ, številni meščani pa so vzeli na svoje domove na stotine nesrečnih malih beguncev.

Iz Srbije

»Randevo v Beogradu.« Ze nekaj mesecev sem vojska oddajna postaja v Beogradu v nočnem času od 24. do 1. prenaša pozdrave, ki jih nemški vojski z Balkana sporočajo svojem. Ta oddaja bo v bodoče zavezla novo obliko zvočnega pisma s fronte pod naslovom »Randevo v Beogradu«. Za uvod bo radio prenašala priložnostno pesem, ki jo bo pela koncertna pevka Lale Andersen, sicer pa bo v tej uri dodal še marsikatero izvirno zanimivost.

Omejitve avtomobilskega prometa. Vojna komandantura 599 je objavila, da je vožnja z osebnimi avtomobili in motornimi kolesi, katerih obratovanje je v mestu dovoljeno, v razdaljo nad 25 km iz Beograda s takojšnjo veljavnostjo prepovedana. Za izjemne primere je treba imeti posebno dovoljenje komandanture.

bi se moral namreč udeležiti našega zimskega športnega tekmovanja pa se mu je na žalost primerila nesreča.

— Tako, tako.

— Ali mislite, gospod doktor, da se mi sploh še izplača odgoditi pot vnovič za 24 ur?

— Ne, sem rekel.

— Vi torej sodite, da mi tako in tako ne morete nič določene prerokovati.

— Nemogoče, sem rekel.

Gledala me je, kakor da sem jaz po njeni sodbi vsega kriv. Zato je pikro vprašala:

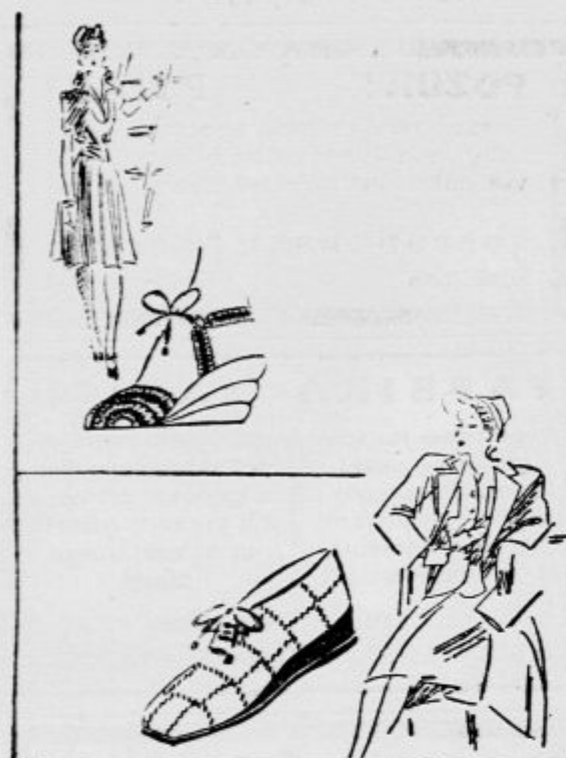
— Ali bi ga lahko spravili v kakšno privatno kliniko, kjer bi ga posebej negovali?

— To je tvegano. Razen tega je tu bolj preskrbljeno zanj kakor v kateremkoli zasebnem zdravilišču.

MODA IN DOM

Moderni čevlji

Prehod od čevljev brez pete do čevljev s podplati, ki jim je bila pribita peta, je bil zgodovinski prehod. Pravi tako pa se je oblika čevljev znašla pred novo, nič manj

važno prelomnico, ko se je pred nami uveljavila nova zamisel: združitev pete in podplata v enotni liniji. Pri športnih čevljih je ta združitev manj opazna in služi enako udobju kakor naši želji po harmoniji. Neštetih popoldanskim in večernim modelom pa se ponašajo z velikim bogastvom domišljije, z raznimi kombinacijami barv in usnja — in pomenijo zares povsem novo pojavo v modi čevljev.

Jesenska plaščna obleka

V novi plaščni obleki bomo kar veselo kljubovali prvemu hladnemu vremenu. Se pozneje pa se bomo sprehajale v njej tako, da jo bomo izpopolnile s krzneno kravato

ali z lepo zavitim krznenim šalom. Pozimi jo bomo kajpada oblekle pod kožuh ali zimski plašč in tako nam bo plaščna obleka poslužila do pomladi. Elegančno plaščno obleko, ki si jo lahko napravimo tudi iz starega kostuma ali plašča, predočuje naša skica. Krilo je po sredi zapeto z gumbi, žepi, reverji in vložek v krilu pa se iz blaga v kontrastni barvi.

Štiri telovadne vaje — za oči

Če hodimo predolgo, nas bole mišice v nogah... A tudi oči nas prične boleti, če predolgo pišemo ali čitamo. Te bolečine pa lahko odpravimo z vajami, ki nam zrahljajo mišice v očeh, pospešijo kroženje krvi in tako odstranijo strup utrujenosti, ki se je tam nabral.

Najprej sedemo v udoben stol, potlej pričnemo:

1. vaja. Ozremo se kvikvku kolikor mogoče visoko, pri tem pa ne smemo preveč upogniti glave vznak! Nato obrnemo pogled v konice čevljev, se zopet ozremo kvikvku in tako naprej — približno dvajsetkrat pogledamo navzdol in navzgor.
2. vaja. Ravnamo enako, le da se zdaj oziramo kolikor mogoče daleč na levo in na desno, zopet dvajsetkrat.
3. vaja. Vrtanje oči: najprej pogledamo kvikvku v desno stran, nato obrnemo pogled k nogam, nato na levo in spet kvikvku, od koder predelamo na desno itd. To po-

možganih, kakor je to v navadi pri takih poškodbah glave.

— Veste kaj, Somers, sem se naposled odločil. Poizkusila bova z lumbalnim punktiranjem.

Dr. Somersu so zastajale oči.

— Da, da, na ta način mu lahko znižava pritisk v glavi.

Punktiranje hrbteničnega mozga je prav za prav lahka operacija. Injekcijsko iglo vbojem med dvema hrbteničnima vreten-

cema. Igla se da zasaditi kakšni dve centimetra. Če predre ovoj hrbteničnega mozga, pridele vodena tekočina. Če so možgani obteženi, tekočina kar brizgne izpod igle. To ublaži pritisk.

Ranjena sva previdno obrnila in sem zasidil iglo.

— Nu, poglejte, je rekel Somers, ko je brizgnila tekočina.

— In res je bil vmes, sem mu pritrdil. Odvzela sva mu kakšnih 15 gramov teko-

čine, nakar je pritisk popustil in je prenehalo teči. Več nisva mogla storiti. Iglo sem spet odstranil in ranico prevezal.

— Pokličite me zvečer, da mi poveste, kako je z njim, sem naročil. — Posebna nočna sestra naj bo pri njem! Najboljša, kar jih imamo.

Jaz sam takrat še ničesar nisem vedel o tej zgodbi. Somers mi je šele pozneje pripovedoval o vsem tem — toda opazil sem njegov smehljaj, ko je rekel:

— To se bo zgodilo. Nočna sestra, da ji ni para! Prosil bom višjo sestro, naj jo razreši vsake druge službe.

novino desetkrat zaporedoma, nato pa ravno tolikokrat v nasprotnem smislu. Če se hočemo posebno potruditi, potlej bobnajmo s konicami prstov v okolici oči po koži — kar se da rahlo in nežno.

4. vaja. Za zaključek si z zanimanjem ogledujemo konico našega nosa, to se pravi: kar poškiliimo brez zadrege! Pri tem moramo šteti do dvajset in nato odnehati. Nič se ne bojmo, da bi nam škiljenje ostalo, nasprotno, to je vaja, ki zahteva od očesnih mišic nenavadno delo in je zato posebno učinkovita.

Učinek očesnih vaj pa še povečamo, če si takoj nato privoščimo očesno kopel. V ta namen vremo žlico morske soli v liter prečiščene vode, jo prekuhamo štiri do pet minut, ohladimo to slano vodo ter jo izlijemo v nizko posodo. V kopel potlej pomčimo oči. Pri posebno utrujenih, oslabljenih očeh je taka kopel priporočljiva dvakrat na dan, ker učinkuje zelo krepijo in osvežujoče.

Poletno izobilje

Nadevane kolerabice. Olupljene kolerabice kuhamo približno 10 minut, jih izvrtimo in napolnimo z mešanico iz na pol skuhanega ješenja ali riža, ki mu dodamo drobno sesekljano kolerabno listje, ki smo ga lahko prepražili, okus mešanice pa izboljšamo z 1 jajcem in z dišavami ter z majhno količino maslobo. Nadevane kolerabice opečemo v kozici in nato pokrite dušimo do mehkega, ko smo jim prilili malo juhe.

Nadevana buča. Ne preveliko bučo prerežemo po sredini in postrgamo iz nje vse mehke dele in koščice. Potlej bučo olupimo, jo dobro posolimo in jo zalijemo z vročim kisom. Medtem pripravimo nadev iz sesekljanih ostankov mesa, iz starega namočenega kruha, nastregnega čebule in 1 jajca. Mešanico dobro začnimo in jo napolnimo v polovico buče, drugo polovico pa prerežemo v rezine, ki jih položimo na nadev in vse skupaj dobro prevežemo z nitjo. Nato opečemo bučo od vseh strani in jo potem spečemo do mehkega v pečici, dodamo pa ji nekaj juhe in precej razrezanih paradiznikov.

Nadevani paradizniki na fižolu. Na omako iz stročjega fižola postavimo nadevane paradiznike, ki nadomeščajo meso. Napolnimo jih s sledečo mešanico: veliko glavo solate drobno narežemo in malo časa dušimo v lastnem soku, potlej pa dodamo tej dušeni zelenjavi malo maslenega prežganja, ki mu primešamo razna dišava zelišča in nasekljano trdo kuhano jajce. Paradiznike opečemo v pečici, potem ko smo jih dobro začnili.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

291. Odkod sta verza:
Dni premljaja, ki so bili,
in na tihem solze briše.
292. Zakaj običajno vodo 16° Celzija kot hladnejšo nego zrak iste temperature?
293. Kaj je temperament, koliko jih razlikujemo in odkod so njih imena?

294. Delitev

Jožek, Janezek in Marko so pri kopanju sedli skupaj, da pojedó marelice, ki so jih prinesli z doma za južino. Jožek položi predse 17 marelk, Janezek 15 in Marko 12. Baš ko so hoteli začeti, pridele tovarši Bojan in jih prosi, da bi smel jesti z njimi marelke, za kar bi se jim oddolžil z orehi. Radi so mu dovolili in so pojedli vse marelce v enakih delih. Bojan izroči nato Marku 44 orehov, da jih razdeli, in se poslovi. Marko da Jožku 17 orehov, Janezku 15 orehov, sam pa jih obdrži 12. Jožek in Janezek odločno ugovarjata, tako da so morali poklicati razsodnika. Kako so si potem orehe pravilno razdelili?

295. Križanka

Vodoravno: 1. kraj na egiptski fronti, ki ga vojna poročila često omenjajo, 9. dušeč, po plesnobi dišeč, 10. čutilo, 11. vzpodbujajoč vzklík, 12. zastarela oblika osebnega zaimka, 14. enota za merjenje pritiskov, 15. prislov časa, 16. zrelostni izpit, 18. osebni zaimke, 19. tonovski način, 20. veznik, 21. igralna karta, 22. gozdna žival, 23. denarna enota, 24. kratka ob podplish, 26. otred, 28. nifalnika, 29. predlog, 30. del obraza, 31. vzklík naprava pri vozu, 33. olijka, 35. ljubljanski okraj.

Navpično: 1. nadstropje, 2. nemumče, 3. vzklík, 4. prislov, naslonica, 5. žensko ime, 6. beseda v latinski rečenici, 7. prva žrtve letanja, 8. beležnik, 13. mednarodna kratka pri naštevanju, 16. osebni zaimke, 17. sunek, trk, 18. pijača, 20. ja-

Ob pol desetih zvečer je bilo v bolnišnici vse tiho. Vse je počivalo. Tam za špansko steno je sedela nočna sestra Joyce. Molčala je, bedela, upala in molila. Fortescue je ležal čisto tiho. Nagnila se je nad njim in poslušala utrip njegovega srca. Tedaj se je zganila njegova zdrava roka. Čisto malo se je zganila in sestri se je zazdelo, da se je malce odprlo oko. Razburjena je pridržala diha. Da, glej, oči so se odprle. Pogledaj! jo je, žarek spomina je zasijal v njegovem pogledu.

— Ivan, moj ljubi, je rekla blažena, o Ivan!

Vsa ljubezen, vse zaupanje, ki ga premore žensko srce, je trepetalo v tem njenem vzklíku.

— Ljubica! se je šepetaje glasil odgovor.

Doktor Somers je tiho vstopil v dvorano in je pogledal za špansko steno. Prizor, ki mu je bil priča, ga je podžgal, da se je kar brž umaknil, stopil še enkrat na hodnik in povzročil docela nepotreben šum, preden je spet vstopil.

— Kako je kaj z našim bolnikom, sestra? je vprašal z uradnim glasom.

— Zavedel se je, gospod doktor, je odgovorila prav tako uradno.

— Lejte si no, je rekel, to bo pa naš šef vesel!

In kar je najlepšega na vsej tej zgodbi, je pozneje pripovedoval doktor Somers, ko je zadovoljno iztrkal svojo pipico ob kamini, — najboljša je pa ta, da višja sestra ni prav ničesar zavohala, preden ni bila povabljen na svatbo.

SPORT

V nekaj vrstah

Na Karelski ožini je bila na odmoru večja skupina finskih vojakov, ki so se kar kmalu dogovorili za majhne mitinge v plavanju in atletiki. Med atleti je bilo doseženih nekaj prav dobrih izidov, tako na primer v teku na 800 m 2:00,7, v teku na 1500 m 3:39,4, v skoku v višino 1,85 m, v skoku v daljino 7,06 m in v metu diska 44,91 m.

Na rumunskem atletskem prvenstvu je dosegel najboljši uspehe že nekoč omenjeni Motha, ki je zmagal na obeh kratkih proгах z 10,7 in 21,9. Najbolj uspešni atlet pa je bil srednjeprogaš Talmacu, ki si je priboril kar tri prvenstva na svojih proгах. S tema dvema atletoma bodo Rumuni lahko vsaj nekoliko izravnali neenako borbo, ki jih čaka v jutranjem mednarodnem dvoboju z Nemčijo v Bratislavi.

Na prvenstvenem mitingu med švicarskimi atleti v Baslu sta bila postavljena dva nova državna rekorda. Anet je pretekel progo na 110 m z zaprekami v 14,5, Sandmeyer pa je zabeležil na 10,000 m nov najboljši čas 32:46,3.

Več dobrih uspehov, toda nobenih novih rekordov, kakor smo jih bili vajeni leto za leto, ni bilo letos na švedskem plavalnem prvenstvu v Aengenholmu. Najboljši švedski plavalec Björn Borg zaradi nedavne nesreče z motorjem sploh ni mogel startati.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Kuharico

za vsa domača dela. Plača Lir 300 mesečno. Naslov: Tavčarjeva 2-II, levo, predstaviti se dopoldne od 10. do 12. 10683-1

Začetnico

kot gospodinjstvo pomočnico sprejemamo. Predpogoji poštenosti. Naslov v vseh posl. Jutra. 10656-1

Brivskega

pomočnika in frizersko vajenico sprejme salon Kralj Stje pan, Bleiweisova 55, Ljubljana. 10677-1

Služkinjo

veščo za vsa dela iščem za takoj. Večna pot 3. 10732-1

Polirja

z dobro prakso za visoke gradnje, se sprejme na delo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Polirja«. 10713-1

Državni uradnik

v pokloju, vdovec s hčerko, išče gospodinjstvo za vsa hišna dela. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gospodinjja«. 10710-1

Plačilnega

natakarja ali natakarico za dobro gostilno II. kategorije sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10696-1

Čevlarskega

pomočnika sprejemamo takoj. Iv. Sešek, Gerbičeva 9, Kolesarjeva, Trnovo. 10766-1

Čevlarskega

pomočnika sprejme Pavlin, Bleiweisova 53. 10767-1

Pridno dekle

srednjega let, zmerno v gospodinjstvu in gostinstvu, poslušna, Rožna ul. 15. 10771-1

Služkinjo

mlajšo, samostojno v kuhinji in drugih delih, išče za stalno majhna obitelji. Naslov v vseh poslavalnicah Jutra. 10773-1

Kuharico

za čez dan k enemu otroku sprejemamo. Nastop takoj. Menart, Copova 21. 10775-1

Natakarico

pšeno, delavno, s kavčijo, sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10838-1

Praktikantino

s primerno trgovsko izobrazbo sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10841-1

Hišnika

veščega vrtnih del, sprejemamo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestem«. 10874-1

Več čevlarskih

pomočnikov za zbita in šivana damska dela iščem. Jese Bogo, Cesta na Loko 20. 10792-1

Čevlarskega

prizrevalca urnega, sprejemamo takoj. Jese Bogo, Cesta na Loko 20. 10793-1

Šiviljo

samoostojno pomočnico, sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10868-1

Krojačico, krojača

z obrtnim listom iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 10822-1

Gospodinjko

pomočnico iščem za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 10877-1

Postrežnico

pridno, pošteno, ki zna dobro pospravljati sobe, potrebujem dnevno od pol do 10. Naslov v ogl. odd. Jutra. 10899-1

Hlapec

za kmetijo se sprejme takoj. Dremelj, Dolenski c. 42. 10820-1

Službe išče

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Trgovsko

naobražena gospa Ljubljanka, prevzame upraviteljstvo hiše. Verzizana, strogo zaupna oseba. Naslov: Mikar, pri Zidar, Cesta 29, okoli. 10637-2

Dekle

zdravo in pošteno, s letnimi spricavali, išče kakršnokoli zaposlitev, najraje pospravljati pisarne. Ponudbe pod »Deja zmogla« na ogl. odd. Jutra. 10718-2

Nemška

korespondentka samostojna, z znanjem italijanščine, nemške in slovenske stenografije, strojopisja ter ostalih pisarniških del, išče kakršnokoli zaposlitev. Naslov v vseh posl. Jutra. 10709-2

Iščem zaposlitev

v italijanski družini v Ljubljani ali v Italiji. k otrokom ali kot gospodinjstvo pomočnica ali karkoli. Obvladam perfektno nemščino. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Cimpreje«. 10732-2

Gospodinjka

zmožna šivanja, postrežbe v trgovini, z znanjem italijanščine, išče temu primerne zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Služba 19«. 10757-2

Mlado dekle

z obrtno šolo, z malo matura, išče kakršnokoli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dejam rada«. 10759-2

Študent tehnike

s znanjem nemškega, francoskega in nekaj italijanskega jezika, išče kakršnokoli zaposlitev. 10790-2

Inženir kemije

m/š, vreden in natančen, išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kemika«. 10808-2

Mizarja

za pohištvo sprejme Mizarstvo »Sava«, Mišičeva c. 10749-1

Uslužbenca

zanesljivega in solidnega, starega okoli 30 let, energičnega, (prednost bivši orožnik), ki govori tudi italijanščino, išče industrijsko podjetje v Ljubljani. — Obširneje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Industrija«. 10653-1

Krojaškega

pomočnika in vajenca ali vajenico sprejme takoj. — Sodja Lovro, Tržaška 28. 10762-1

Čevlarskega

pomočnika sprejemamo takoj. Iv. Sešek, Gerbičeva 9, Kolesarjeva, Trnovo. 10766-1

Čevlarskega

pomočnika sprejme Pavlin, Bleiweisova 53. 10767-1

Pridno dekle

srednjega let, zmerno v gospodinjstvu in gostinstvu, poslušna, Rožna ul. 15. 10771-1

Služkinjo

mlajšo, samostojno v kuhinji in drugih delih, išče za stalno majhna obitelji. Naslov v vseh poslavalnicah Jutra. 10773-1

Kuharico

za čez dan k enemu otroku sprejemamo. Nastop takoj. Menart, Copova 21. 10775-1

Natakarico

pšeno, delavno, s kavčijo, sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10838-1

Praktikantino

s primerno trgovsko izobrazbo sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10841-1

Hišnika

veščega vrtnih del, sprejemamo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestem«. 10874-1

Več čevlarskih

pomočnikov za zbita in šivana damska dela iščem. Jese Bogo, Cesta na Loko 20. 10792-1

Čevlarskega

prizrevalca urnega, sprejemamo takoj. Jese Bogo, Cesta na Loko 20. 10793-1

Šiviljo

samoostojno pomočnico, sprejemamo. Naslov v vseh posl. Jutra. 10868-1

Krojačico, krojača

z obrtnim listom iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 10822-1

Gospodinjko

pomočnico iščem za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 10877-1

Postrežnico

pridno, pošteno, ki zna dobro pospravljati sobe, potrebujem dnevno od pol do 10. Naslov v ogl. odd. Jutra. 10899-1

Hlapec

za kmetijo se sprejme takoj. Dremelj, Dolenski c. 42. 10820-1

Službe išče

Beseda L. 0,60, taksa 0,60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Trgovsko

naobražena gospa Ljubljanka, prevzame upraviteljstvo hiše. Verzizana, strogo zaupna oseba. Naslov: Mikar, pri Zidar, Cesta 29, okoli. 10637-2

Dekle

zdravo in pošteno, s letnimi spricavali, išče kakršnokoli zaposlitev, najraje pospravljati pisarne. Ponudbe pod »Deja zmogla« na ogl. odd. Jutra. 10718-2

Nemška

korespondentka

